

Digitale Kinderrechten Rapport 2024

Inhoud

Voorwoord	5
Samenvatting	6
Het digitale leven is onveilig en ongezond voor kinderen en jongeren	6
Kinderen en jongeren willen digitaal minder actief zijn	6
Kinderen en jongeren hebben digitale problemen, maar vragen niet om hulp	7
We moeten beter luisteren naar de goede ideeën van kinderen en jongeren	7
Over het Digitale Kinderrechten panel	7
Aanbevelingen	7
Hoofdstuk 1 - Digitale rechten van kinderen	8
Verdrag	8
Thema's	9
Tools	9
Platform	9
Hoofdstuk 2 - Digitale Kinderrechten panel	10
Rol	10
Onderwerpen	10
Forum	11
Verantwoording	11
Hoofdstuk 3 - Mijn digitale leven	12
Kinderen en jongeren voelen zich digitaal vaak onveilig en mentaal niet goed	12
Gemiddelde scores	12
Scores in percentages	13
Uitspraken	14
Hoofdstuk 4 - Mijn digitale problemen	15
Nepberichten en lange schermtijd grootste problemen voor kinderen en jongeren	15
Scores in percentages	15
Uitspraken	17
Hoofdstuk 5 - Mijn digitale steun	19
Kinderen en jongeren vinden dat ze zichzelf goed kunnen redden online	19
Scores in percentages	19
Uitspraken	20
Ideeën	28

Hoofdstuk 6 - Mijn digitale wensen	29
Kinderen en jongeren willen vooral online privacy en veiligheid	29
Scores in percentages	29
Uitspraken	30
Hoofdstuk 7 - Synthese	31
Het digitale leven, tussen zelfvertrouwen en zelfoverschatting	31
Digitale problemen	31
Digitale hulp	31
Digitale wensen	31
Wat is positief en wat moet beter?	32
Hoofdstuk 8 - Aanbevelingen	33
1. Monitor	33
2. Impact	33
3. Coördinatie	33
4. Provincies	33
5. Participatie	34
6. Onderwijs	34
7. Weerbaarheid	34
8. Plekken	34
9. Ouders en verzorgers	34
10. Bewustwording en stimulering	34
Column	35
Luister beter naar jongeren	35
Bijlages	36
Tools Child Rights PLAY	36
Impressie Child Rights PLAY programma's	39
Thema's begrijpelijk voor kinderen en jongeren	44
Over Stichting Digital Child Rights	47
Internationaal	51
Met dank aan	53

*Luister beter naar de
meningen en ervaringen
van kinderen en jongeren
over hun digitale leven.
Elke stem telt!*

Child Rights Panel

Voorwoord

In dit Digitale Kinderrechten Rapport van stichting Digital Child Rights staan we uitvoerig stil bij de status van het digitale leven van kinderen en jongeren in Nederland. De inzichten zijn gebaseerd op de vele gesprekken met kinderen en jongeren en ons Digitale Kinderrechten panel met de meningen en ervaringen van meer dan 900 kinderen en jongeren. Het is heel belangrijk dat we beter en structureler luisteren naar de nieuwe generatie en ook werkelijk meer doen met hun ervaringen, problemen, wensen en ideeën. Elke stem telt!

Veel kinderen en jongeren zijn gelukkig positief over de toegang tot de digitale wereld. Het is ook goed om te horen dat ze kunnen leren en plezier hebben in hun digitale leven. Ze vinden ook dat ze zich dankzij de digitale wereld goed kunnen ontwikkelen en voldoende kansen hebben. We realiseren ons echter niet voldoende welke negatieve online ervaringen veel kinderen en jongeren hebben. De digitale wereld vinden ze vaak niet veilig en ook niet goed voor hun mentale gezondheid. De huidige digitale omgeving gaat helaas onvoldoende uit van het beste belang en de ontwikkelende capaciteiten van kinderen en jongeren. Als Nederland houden we ons niet goed aan het VN Kinderrechtenverdrag (1989) en de General Comment 25 (2021), die gaat over de rechten van kinderen in de digitale wereld. We moeten dit echt verbeteren! In hoofdstuk 1 en 2 gaan we hier verder op in.

Dit Digitale Kinderrechten Rapport 2024 is bedoeld voor landelijke, provinciale en lokale organisaties die zich verantwoordelijk voelen voor het digitale leven van kinderen en jongeren. We zijn met elkaar druk met het bieden van hulp, maar blijkbaar sluit deze niet altijd aan bij wat ze nodig hebben. Kinderen en jongeren geven namelijk aan nauwelijks behoefte te hebben aan hulp als ze online problemen krijgen. Ze negeren vaak vervelende situaties en vertrouwen ook zeer sterk op zichzelf als het gaat om online moeilijkheden het hoofd te bieden. We moeten beter begrijpen hoe we kinderen en jongeren kunnen begeleiden en helpen in hun digitale leven. In hoofdstuk 3, 4, 5 en 6 staan we uitvoerig stil bij de meningen en ervaringen van kinderen en jongeren. In hoofdstuk 7 en 8 zijn onze synthese en aanbevelingen te lezen.

Als stichting proberen we onze bijdrage te leveren aan een betere digitale wereld voor kinderen en jongeren. We richten ons aan de ene kant op gemeenten, scholen, (lokale) maatschappelijk organisaties, ouders en verzorgers en aan de andere kant uiteraard de kinderen en jongeren zelf. We maken ze bewust van hun digitale rechten en plichten en laten ze vertellen wat hen in de digitale leven beweegt. Hiervoor maken we gebruik van onze Digitale Kinderrechten tools en participatie-platform Child Rights PLAY. We geven tevens jongeren een kans om hun talenten te ontwikkelen. Ze zijn onze ambassadeurs, ze lopen stage, doen onderzoek en geven gastlessen over digitale rechten aan kinderen. In de bijlages geven we hierover een extra toelichting.

Laten we samen zorgen voor meer bewustwording en betere participatie van kinderen en jongeren in kindvriendelijke digitale gemeenten.

Peter Joziassse,
Stichting Digital Child Rights

19 juni 2024

Samenvatting

Veel kinderen en jongeren vinden dat ze altijd voldoende toegang hebben tot de digitale omgeving. Dit geldt overigens niet altijd voor iedereen! Het is goed om te horen dat kinderen en jongeren meestal voldoende kunnen leren en plezier hebben in hun digitale leven. Ze vinden ook dat ze zich dankzij de digitale wereld goed kunnen ontwikkelen en voldoende kansen hebben. Dit zijn belangrijke positieve oordelen van kinderen en jongeren, maar ze hebben ook negatieve ervaringen die we serieus moeten nemen.

Het digitale leven is onveilig en ongezond voor kinderen en jongeren

Veel kinderen en jongeren geven aan dat ze in de digitale wereld zich vaak niet veilig voelen en last hebben van misbruik van hun privacy. Kinderen en jongeren krijgen online bijvoorbeeld veel onjuiste en ongeschikte informatie en ze vinden ook vaak dat ze te lang achter hun scherm zitten. Andere problemen die kinderen en jongeren online vaak ervaren, betreffen seksueel misbruik of het ontvangen van seksuele berichten en valse beschuldigingen.

Kinderen en jongeren willen digitaal minder actief zijn

Meerdere kinderen en jongeren vinden dat ze de digitale omgeving niet altijd makkelijk begrijpen. Ze ervaren hierbij dat hun eigen belang niet altijd voorop staat. Relatief veel kinderen en jongeren vinden helaas ook dat ze zich niet altijd vrij voelen om alles te denken, te geloven en te doen in de digitale wereld. Het is zorgelijk dat het digitale leven volgens veel kinderen en jongeren niet goed is voor hun (mentale) gezondheid. Ze willen digitaal minder actief zijn.

Kinderen en jongeren hebben online wisselende ervaringen als het gaat om het (veilig) geven van hun mening. Aan de ene kant zeggen ze dat ze vaak niet worden gehoord en aan de andere kant gebeurt het regelmatig dat ze door het geven van hun mening in de problemen komen door negatieve reacties.

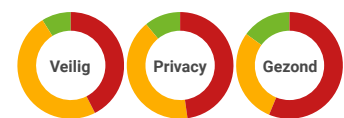
Tenslotte is het opvallend dat de kinderen en jongeren de regels in de digitale omgeving onvoldoende kennen en of de regels ook niet altijd volgen.

De digitale wereld is niet goed voor de mentale gezondheid van kinderen en jongeren.

Wat is positief?

Wat moet beter?

De mening van kinderen en jongeren over hun digitale leven op basis van tien digitale kinderrechten thema's. In hoofdstuk 3 worden deze tien thema's verder toegelicht.

Kinderen en jongeren hebben digitale problemen, maar vragen niet om hulp

Kinderen en jongeren hebben nauwelijks behoefte aan hulp als ze online problemen krijgen. Ze negeren vaak vervelende situaties en vertrouwen ook zeer sterk op zichzelf als het gaat om online moeilijkheden het hoofd te bieden. Als ze dan al iemand te hulp roepen, kloppen ze vooral aan bij ouders, vrienden of familie. Het is opvallend dat kinderen en jongeren, als het gaat om het vragen om hulp, nauwelijks de politie, kennissen, hun mentor, de dokter, een verzorger, onbekenden, een bedrijf, een app, etc. noemen. Landelijke en lokale overheden en veel sociaal maatschappelijke organisaties zijn druk met het bieden van oplossingen, maar blijkbaar sluit deze hulp niet aan bij wat kinderen en jongeren nodig hebben. Mogelijk durven ze deze hulp niet te vragen en of weten ze niet dat deze hulp bestaat.

We moeten beter luisteren naar de goede ideeën van kinderen en jongeren

Als we kinderen en jongeren vragen om hun mening en ideeën voor een betere digitale wereld, dan is het belangrijk om echt goed te luisteren; ze hebben er recht op. Ze weten namelijk zelf het beste hoe de digitale omgeving beter kan. Ze denken bijvoorbeeld aan: betere voorlichting - les op school - dat ouders meer opletten - een hulplijn - een plek waar ze naar toe kunnen gaan - een vertrouwenspersoon - meer inzicht in wat er met hun informatie gebeurt - ook zelf kunnen beslissen of ze het daar mee eens zijn - strengere controle - meer betrokkenheid van de overheid - meer leeftijdsbegrenzing - instellen van tijdslimieten - meer inzet van chat bots die bijvoorbeeld advies geven over situaties etc.

Over het Digitale Kinderrechten panel

Deze eerste rapportage van het Digitale Kinderrechten panel bevat de meningen van kinderen en jongeren in de leeftijd van 10 tot 21 jaar. In totaal zijn tussen eind 2022 en april 2024 ruim 1000 kinderen en jongeren gesproken over hun digitale leven, digitale problemen, digitale hulp en wensen. De besproken thema's zijn gebaseerd op het VN Kinderrechtenverdrag en de VN General Comment 25 over de rechten van kinderen en jongeren in de digitale wereld. Uiteindelijk zijn er online middels vier enquêtes ruim 900 meningen verzameld, afkomstig van kinderen en jongeren uit met name de regio Den Haag (in en rondom Den Haag als grote gemeente), de regio Gooi en Vechtstreek (in en rondom Hilversum als middelgrote gemeente) en de regio Eemland (in en rond Baarn als kleine gemeente).

Aanbevelingen

In hoofdstuk 8 van dit rapport geven we tien aanbevelingen:

- De start van een digitale kinderrechten monitor en impact assessment samen met kinderen en jongeren.
- De invulling van een digitale kinderrechten coördinator die formeel betrokken is bij plannen en besluiten.
- Een grotere rol voor provincies voor kennisdeling en samenwerking rondom digitale economie en inclusie.
- Een programma voor gemeenten en scholen ("burgerschap") voor structurele jongeren-participatie.
- Digitale kinderrechten als (basis)onderdeel in de kerndoelen "digitale geletterdheid" in het onderwijs.
- Een actieplan voor de verbetering van het welzijn en de digitale weerbaarheid van kinderen en jongeren.
- Onderzoek naar plekken voor kinderen en jongeren voor advies en hulp passend bij hun belevingswereld.
- Een actieprogramma voor ouders en verzorgers voor een betere begeleiding bij de digitale opvoeding.
- Een congres voor professionals over digitale bewustwording, tools, programma's en best practices.
- Een stimuleringsprogramma om in een broedplaats innovatieve oplossingen te bedenken en te testen.

Hoofdstuk 1 - Digitale rechten van kinderen

Verdrag

In het voorjaar van 2021 heeft de Verenigde Naties de 'General Comment 25' van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind uitgebracht. Een General Comment is een nadere uitleg van 1 of meer artikelen van het Kinderrechtenverdrag (november 1989). De General Comment 25 gaat in dit geval over kinderrechten in relatie tot de digitale wereld. Hierin staat onder andere een belangrijk uitgangspunt voor stichting Digital Child Rights: "Het eerbiedigen van de opvattingen van het kind" in de digitale wereld:

"Lidstaten dienen kinderen bewuster te maken van digitale middelen om hun meningen kenbaar te maken en de toegang ertoe te bevorderen en kinderen training en ondersteuning aan te bieden om op voet van gelijkheid met ouderen deel te nemen, indien nodig op anonieme basis, zodat ze op effectieve wijze voor hun rechten kunnen opkomen, individueel en als groep."

VN: 'Eerbiedig de mening van kinderen en jongeren in de digitale wereld.'

"Bij het ontwikkelen van wetgeving, beleid, programma's, diensten en training over de rechten van kinderen in relatie tot de digitale wereld, dient een lidstaat alle kinderen te betrekken en te luisteren naar hun behoeften en terdege rekening te houden met hun opvattingen. Zij dient te waarborgen dat aanbieders van digitale diensten actief in contact treden met kinderen, passende waarborgen toepassen en terdege rekening houden met de opvattingen van kinderen bij het ontwikkelen van producten en diensten."

"Een lidstaat wordt aangemoedigd de digitale omgeving te gebruiken om kinderen om hun mening te vragen over relevante wetgevende, administratieve en andere maatregelen en te waarborgen dat hun opvattingen serieus genomen worden en dat de deelname van kinderen niet resulteert in onnodige monitoring of gegevensverzameling die indruist tegen hun recht op privacy, vrijheid van gedachte en mening. Zij dient te waarborgen dat bij consultatieve processen kinderen worden meegenomen die geen toegang tot technologie hebben of niet de vaardigheden hebben om deze te gebruiken."

Thema's

Stichting Digital Child Rights is gebaseerd op het VN Kinderrechtenverdrag en de General Comment 25 over de rechten van kinderen in hun digitale wereld. Na een uitvoerige analyse zijn 10 thema's en 40 subthema's uitgewerkt en deze hebben een centrale plek gekregen in de activiteiten van de stichting.

Mijn rechten in de digitale wereld	
Iedereen Allemaal toegang Geen armoede Zonder beperking Geen discriminatie	Kansen Makkelijk leren Goed ontwikkelen Creatief zijn Juiste hulp
Eerlijk Eigen belang Juiste informatie Niet pesten Geen misbruik	Mening Doe mee Goed luisteren Samen maken Vrij voelen
Vrijheid Vrij zijn Met respect Niet manipuleren Digitale ruimte	Actief Op school Vrije tijd Niet gokken Met begeleiding
Gezond Goede zorg Met vertrouwen Juiste voorlichting Genoeg rust	Privacy Eigen identiteit Geef toestemming Goed begrijpen Let op
Veilig Veilige omgeving Hulp bij gevaar Goed beschermen Echte leeftijd	Regels Duidelijke taal Echt de schuld Geen kinderarbeid Eerlijke straf

(Sub)thema's
Digitale Kinderrechten

Tools

Onze Child Rights PLAY tools zetten we in voor meer bewustwording van digitale rechten voor kinderen en jongeren. Onze toolbox kent activiteiten op drie niveau's: bewustwording, educatie en participatie. Onze programma's passen binnen het curriculum burgerschap en digitale geletterdheid. Onze toolbox bevat een kwartetspel, een workshop, gesprekskaarten, thematische challenges, een theatervoorstelling, een interactieve game voor in publieke ruimtes etc. Tijdens elke activiteit vragen we kinderen en jongeren naar hun mening en ervaringen in hun digitale leven. We trainen jongeren om gastlessen te geven (peer-to-peer), onderzoek te doen (stages) en als ambassadeur op te treden (talentontwikkeling).

Platform

Alle kinderen en jongeren die deelnemen aan de activiteiten van de stichting geven anoniem hun mening op het participatie-platform childrightspay.com/nl. Ze vertellen hoe het gaat in hun digitale leven, over wat ze leuk en goed vinden, over de problemen die ze ervaren, over de hulp die ze willen, over hun wensen en ideeën etc.

Hoofdstuk 2 - Digitale Kinderrechten panel

Rol

Stichting Digital Child Rights geeft middels haar Digitale Kinderrechten panel kinderen en jongeren een stem. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om als onderzoek- of adviesbureau op te treden. Het doel is dat volwassenen beter en structureler luisteren naar de meningen en ervaringen van kinderen en jongeren; elke stem telt!

Onderwerpen

In de programma's van stichting Digital Child Rights wordt stilgestaan bij het digitale leven van kinderen en jongeren. Er wordt voor een vertrouwde omgeving gezorgd, waarin ze ook over hun problemen durven te praten in de groep en laten deze ook individueel (anoniem) delen via online formulieren. Vervolgens worden in de programma's thema's verder uitgediept en wordt gevraagd naar welke steun ze willen in hun digitale leven en welke wensen en prioriteiten ze hebben.

1. Mijn mening over het digitale leven

Geef jouw mening over belangrijke onderwerpen in jouw digitale leven.

Mijn leven

2. Mijn problemen in de digitale wereld

Vertel ons jouw vervelende online ervaringen als je dat wilt.

Mijn problemen

3. Mijn steun in de digitale wereld

Wat is jouw mening over het krijgen van goede hulp in het digitale leven?

Mijn steun

4. Mijn wensen voor de digitale wereld

Wat zijn jouw wensen en prioriteiten voor de digitale wereld?

Mijn wensen

Onderwerpen
vragenlijsten
childrightsplay.com/nl

Doordat de vragenlijsten zijn gestandaardiseerd ontstaat er op termijn de mogelijkheid de ontwikkeling en de status van digitale kinderrechten in een gemeente, provincie en in heel Nederland te monitoren.

Het Digitale Kinderrechten panel laat jongeren ook onderzoek doen op basis van een uitgebreide Checklist en diverse thematische challenges. Tevens worden ze uitgedaagd om in hun gemeente mee te denken over digitaal kindvriendelijke buurten. Ze ontwikkelen hun ideeën en prototypes voor en met gemeenten en maatschappelijke organisaties.

5. Mijn rechten in de digitale stad
Doe de City Check en onderzoek de digitale rechten in jouw stad.
Mijn rechten

6. Mijn plek in de digitale stad
Take CTRL. Geef jouw idee voor een digitaal vriendelijke buurt.
Mijn plek

Verdiepend onderzoek en prototyping

Forum

Gedurende het jaar deelt het Digitale Kinderrechten panel met haar jongeren-ambassadeurs de stem van kinderen en jongeren en zorgen ze dat kinderen en jongeren structureel gehoord worden en meedenken en meepraten. Hiervoor is een online Forum opgezet (digitalekinderrechten.nl/forum) waarop we het gesprek over de mening van kinderen en jongeren levendig houden.

Verantwoording

Deze eerste rapportage van het Digitale Kinderrechten panel is opgesteld op basis van onderzoek onder kinderen en jongeren in de leeftijd van 10 tot 21 jaar. In totaal zijn tussen eind 2022 en april 2024 ruim 1000 kinderen en jongeren gesproken over hun digitale leven. Uiteindelijk zijn er online ruim 900 meningen verzameld (middels vier formulieren) afkomstig van kinderen en jongeren uit met name de regio Den Haag (in en rondom Den Haag als een grote gemeente), de regio Gooi en Vechtstreek (in en rondom Hilversum als middelgrote gemeente) en de regio Eemland (in en rond Baarn als kleine gemeente).

De scores van kinderen en jongeren zijn als volgt geclusterd: 8, 9, 10 = (zeer) goed, 6, 7 = voldoende en 0, 1, 2, 3, 4, 5 = onvoldoende (gevisualiseerd in de grafieken in respectievelijk de kleuren groen, oranje, rood). Op aanvraag is de rapportage met de verzamelde data in te zien.

Panel met meer dan 900 meningen van kinderen en jongeren van 10 tot 21 jaar.

In de volgende hoofdstukken worden de meningen en ervaringen van kinderen en jongeren over de onderwerpen 'mijn digitale leven', 'mijn digitale problemen', 'mijn digitale steun' en 'mijn digitale wensen' verder toegelicht.

Hoofdstuk 3 - Mijn digitale leven

Kinderen en jongeren voelen zich digitaal vaak onveilig en mentaal niet goed

Kinderen en jongeren voelen zich lang niet altijd veilig en mentaal niet goed in de digitale wereld, maar toch zijn ze over het algemeen best tevreden over hun digitale leven. Dat blijkt uit de eerste brede peiling van het Digitale Kinderrechten panel. De deelnemers aan het panel hebben tien aspecten van hun digitale leven van een rapportcijfers voorzien.

Gemiddelde scores

	Gemiddelde scores
 EVERYBODY	
 CHANCES	
 FAIR	
 OPINION	
 FREEDOM	
 ACTIVE	
 HEALTHY	
 PRIVACY	
 SAFE	
 RULES	
1. Ik heb altijd toegang tot de digitale wereld zonder dat ik word buitengesloten	8,0
2. In de digitale wereld kan ik me altijd goed ontwikkelen en heb ik altijd voldoende kansen	7,3
3. De digitale wereld is voor mij altijd makkelijk te begrijpen en mijn eigen belang staat altijd voorop	7,3
4. In de digitale wereld kan ik altijd veilig meedoen en altijd mijn mening uiten	6,6
5. In de digitale wereld ben ik altijd vrij om alles te denken, te geloven en te doen	6,7
6. In de digitale wereld kan ik altijd genoeg leren en plezier hebben in mijn vrije tijd	7,8
7. De digitale wereld is altijd goed voor mijn lichamelijke en mentale gezondheid	4,9
8. In de digitale wereld is het voor mij altijd duidelijk dat ik voldoende privacy heb	5,5
9. In de digitale wereld ben ik altijd voldoende beschermd en veilig	5,7
10. Ik weet dat er in de digitale wereld regels zijn en ik volg ze altijd	6,3
Gemiddelde score tien thema's	6,6

Met de toegankelijkheid van de digitale wereld zit het volgens kinderen en jongeren in Nederland wel goed. De stelling 'ik heb altijd toegang tot de digitale wereld zonder dat ik word buitengesloten' geven ze gemiddeld een 8. Goed scoort ook 'in de digitale wereld kan ik altijd genoeg leren en plezier hebben in mijn vrije tijd': gemiddeld een 7,8.

Een royale voldoende krijgt verder 'in de digitale wereld kan ik me altijd goed ontwikkelen en heb ik altijd voldoende kansen': gemiddeld een 7,3. Kinderen en jongeren vinden de digitale wereld over het algemeen voldoende eerlijk (7,3), ze kunnen er redelijk hun mening uiten (6,6) en ervaren er voldoende vrijheid (6,7). Ze weten redelijk goed dat er regels zijn, maar tegelijkertijd geven ze aan dat ze die regels niet altijd volgen (6,3).

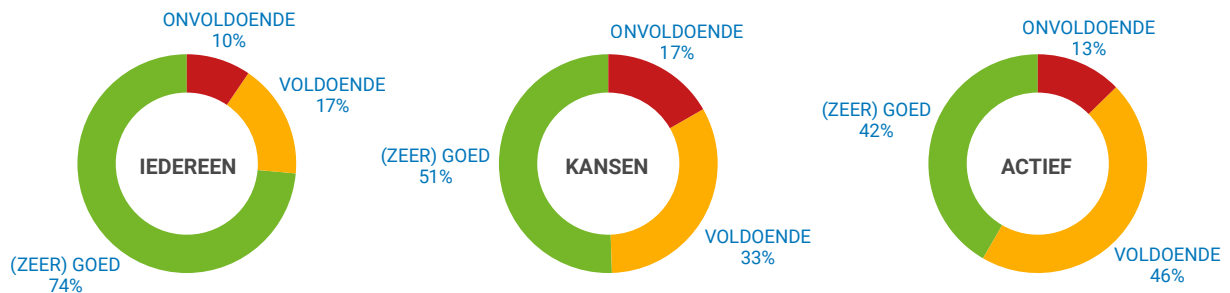
Duidelijk onvoldoende is het gesteld met de privacy (5,5), de veiligheid (5,7) en de (mentale) gezondheid van kinderen en jongeren in de digitale wereld (4,9, het laagste cijfer).

De tien bovenstaande thema's scoren gemiddeld een 6,6. Als kinderen en jongeren in z'n algemeenheid een cijfer mogen geven voor hun digitale leven, scoren ze dit gemiddeld bijna 1 punt hoger.

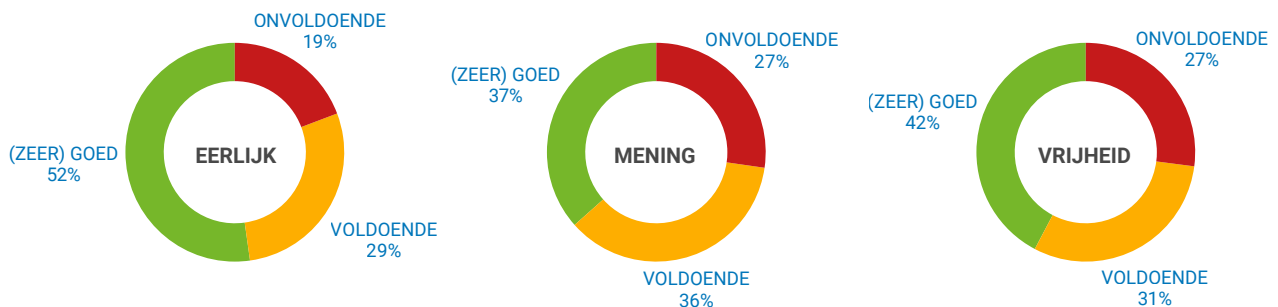
Ik ben tevreden met mijn leven in de digitale wereld: 7,5

Scores in percentages

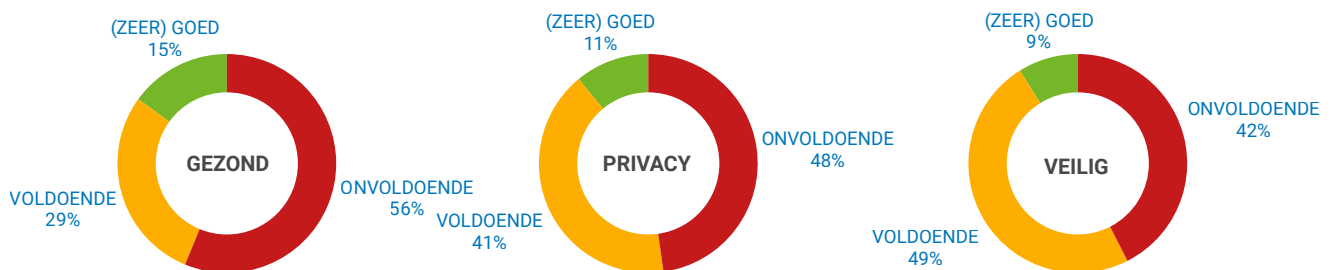
De scores van kinderen en jongeren uitgedrukt in percentages geven een iets ander beeld. Het is tenslotte belangrijk om niet alleen te kijken naar positieve, maar juist ook naar negatieve uitkomsten. Kinderen en jongeren geven bijvoorbeeld aan dat ze bijna altijd goed toegang hebben tot de digitale wereld zonder dat ze worden buitengesloten (74%), ze kunnen zich over het algemeen ook voldoende tot goed ontwikkelen en vinden dat ze dankzij de digitale wereld (zeer) goede kansen hebben (51%). In de digitale wereld kunnen ze ook (zeer) goed (42%) en voldoende (46%) online actief zijn en genoeg leren en plezier hebben.

De onderwerpen 'eerlijk', 'mening' en 'vrijheid' laten een divers beeld zien en zijn niet altijd heel positief of negatief. Veel kinderen en jongeren geven aan dat ze de digitale wereld (zeer) goed begrijpen en hun eigen belang staat meestal voorop (52%). Een relatief groot percentage (19%) vindt de digitale omgeving oneerlijk; er wordt bijvoorbeeld vaak online gepest. Het veilig geven van hun mening krijgt wisselende scores: (zeer) goed 37%, voldoende 36% en onvoldoende 27%. Hetzelfde geldt voor voor het zich vrij voelen om alles te denken, te geloven en te doen: (zeer) goed 42%, voldoende (31%) en onvoldoende (27%).

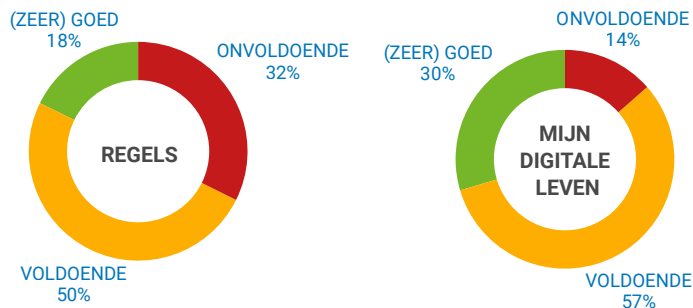

Kinderen en jongeren van het Digitale Kinderrechten panel geven de onderwerpen 'gezond' (56%), 'privacy' (48%) en 'veilig' (42%) het meeste een onvoldoende. Het gaat niet goed met het welzijn, de weerbaarheid, privacy en veiligheid in de digitale omgeving.

Over de gehele linie zien we in de scores geen significante verschillen tussen de leeftijden of de regio's waarin kinderen en jongeren wonen.

Tenslotte valt het op dat 32% van de kinderen en jongeren de regels onvoldoende kennen en/of de regels niet altijd volgen. Verder geeft 14% van het Digitale Kinderrechten panel zijn of haar digitale leven een onvoldoende en 57% geeft het een magere 6 of een 7.

Uitspraken

De deelnemers aan het Digitale Kinderrechten panel hebben vaak ook een korte schriftelijke toelichting gegeven bij hun oordelen. Dit laat een genuanceerd beeld zien van hun meningen en ervaringen. De opmerkingen lopen uiteen van zeer negatief 'Ik denk dat de digitale wereld voor 80% ons leven verpest'; 'Ben erg verslaafd'; 'Ik heb echt weinig zelfvertrouwen en dus durf ik nooit iets te zeggen zelfs als het goed is', tot zeer positief 'Ik hou van de digitale wereld'; 'Ik voel me prima bij de digitale wereld'; 'Ik ben erg blij met mijn digitale wereld'.

Veel jongeren zijn zich duidelijk bewust van de risico's en duistere kanten van de digitale wereld, blijkt uit opmerkingen zoals: 'Sociale media is leuk maar ook best gevaarlijk'; 'Ik ben heel vaak gemanipuleerd en gegroomd'; 'Als je je mening uit zijn er sommige mensen die je gelijk bedreigen'. 'Je kan je mening niet zo makkelijk geven want als een heleboel mensen het er niet mee eens zijn dan word je al snel gecanceld'. Dat besef leidt tot genuanceerde oordelen: 'Ik vind de telefoon wel heel leuk maar ik word er vaak echt afgeleid van'; 'Soms zijn er wel van die kleine stukjes die veel van mijn leven willen weten. Ik ben daarom ook best wel voorzichtig met wat ik doe op het internet'; 'Ik heb geen TikTok, Snapchat, Instagram etc. Soms voel ik me daardoor een beetje buitengesloten'; 'Ik vind sociale media wel leuk alleen soms is het kut'.

Hoofdstuk 4 - Mijn digitale problemen

Nepberichten en lange schermtijd grootste problemen voor kinderen en jongeren

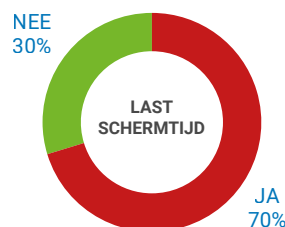
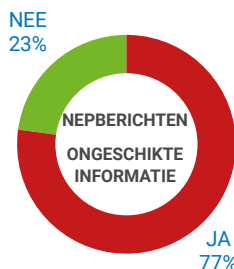
Kinderen en jongeren krijgen online veel onjuiste en ongeschikte informatie en ze vinden dat ze te lang achter hun scherm zitten. Dat zijn de belangrijkste problemen die ze in hun digitale leven ervaren. De deelnemers van het Digitale Kinderrechten panel hebben op tien onderdelen van hun digitale leven aangegeven of ze daarin problemen ondervinden.

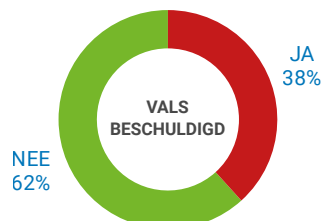
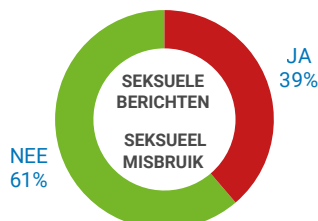
1. Ben jij online wel eens buitengesloten of gediscrimineerd?
2. Heb jij online wel eens nep-berichten of ongeschikte informatie gekregen?
3. Heb jij online wel eens last gehad van seksuele berichtjes of seksueel misbruik?
4. Heb jij online wel eens problemen gehad omdat je jouw mening had gegeven?
5. Ben jij online wel eens gepest of heb je last gehad van dreiging met geweld?
6. Heb jij online wel eens last gehad van game- of gokverslaving?
7. Heb jij online wel eens last gehad van het te lang achter jouw scherm zitten?
8. Heb jij online wel eens last gehad van misbruik van jouw persoonlijke gegevens?
9. Heb jij online wel eens problemen gehad doordat je iets over jezelf had gedeeld?
10. Ben jij online wel eens vals beschuldigd door iemand anders?

Scores in percentages

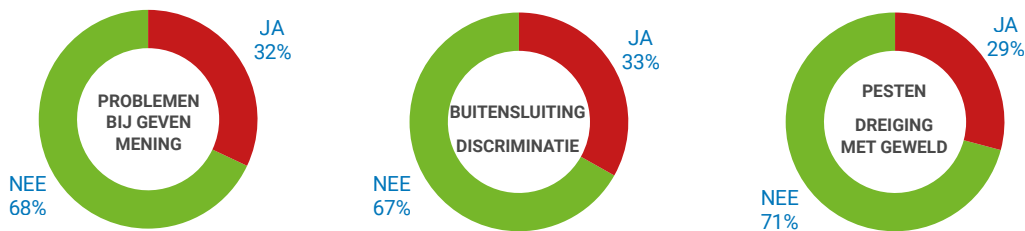
De vraag 'Heb jij online wel eens nep-berichten of ongeschikte informatie gekregen?' beantwoordt 77% met een ja. Op de vraag over schermtijd 'Heb jij online wel eens last gehad van het te lang achter jouw scherm zitten?' zegt 70% ja.

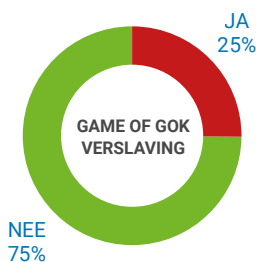
Andere problemen die kinderen en jongeren online vaak ervaren betreffen seksueel misbruik of het ontvangen van seksuele berichten (39%) en valse beschuldigingen (38%).

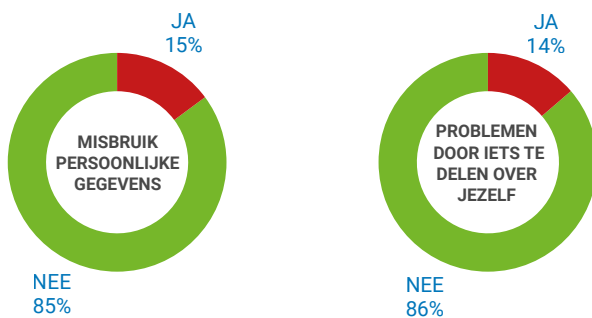
Kinderen en jongeren geven relatief veel aan dat ze problemen ervaren als ze online hun mening geven (32%). Ze voelen zich ook vaak buitengesloten of gediscrimineerd (33%) en ze worden relatief gezien regelmatig gepest en bedreigd met geweld (29%).

Een aparte categorie is game- of gokverslaving. Relatief veel kinderen en jongeren (25%) geven aan hiervan last te hebben.

Kinderen en jongeren geven verder aan dat ze relatief weinig te maken hebben met misbruik van hun persoonlijke gegevens (15%) of problemen ondervinden doordat ze informatie over zichzelf hebben gedeeld (14%).

De deelnemers aan het Digitale Kinderrechten panel geven uiteenlopende antwoorden op de vraag: Welk ander probleem heb je online wel eens gehad? Sommige daarvan zijn eigenlijk een herhaling van één van de voorgaande vragen, bijvoorbeeld een opmerking zoals 'vriendin haar naaktfoto werd verspreid' en 'nepberichten' en 'bots'. Een paar deelnemers geven aan 'nepaccount met mijn naam en foto's' en 'iemand die zich voordoeft als jou'. Verder komt naar voren 'mijn mail gehacked', 'irritante websites met vragenlijsten' en 'foute betaling' (in een toelichting zegt deze respondent eerlijk: 'had een foutje gemaakt op een app').

Uitspraken

In deze Digitale Kinderrechten rapportage wordt weergegeven wat kinderen en jongeren vinden van hun digitale leven en welke problemen ze ervaren. Elk probleem is er natuurlijk één teveel. Onderstaande uitspraken brengen de cijfers over online problemen van kinderen en jongeren tot leven.

“Ik vind dat het online soms te ver gaat.”

“Nep account die je spam berichten sturen.”

“Dat er een haat groep over mij is gemaakt.”

“Dat mensen dan stom onder je filmpje reageren.”

“Ik PAS OP!!!!!!”

“Iemand die zich voor doet als jou.”

“Beschuldigd van een probleem waar ik niet bij betrokken was.”

“Een te goed (slecht) algoritme wat je in een bepaalde mindset houdt.”

“Dat mensen je uitschelden en dan als je er wat van zegt dat ze heel boos worden.”

“Informatie die ik persoonlijk heb verteld heeft diegene doorverteld.”

“Hij bleef me vol spammen met theorieën over dat het leven een simulatie is.”

“Ik werd helemaal gek van vervelende kinderen online.”

“Dat ze gewoon
stickers hadden
gemaakt van foto's
van mij.”

“Stalk achtig
gedrag.”

“Iemand vroeg of
ik een onderbroek
of een string
droeg.”

“Het is apart om er
over te praten.”

“Toen ik 8 was
werd ik
uitgescholden met
kkr mongool
online”

“Ik ben erg
voorzichtig en ik
doe geen domme
dingen op mijn
telefoon.”

“Ik vind het niet
leuk als je rare
dingen gaat sturen
naar een jong
persoon...”

“Mijn vriendin haar
naaktfoto werd
verspreid.”

“Vieze berichten
terwijl ik erg
minderjarig was en
daarbij was het erg
ongewenst.”

“Linkjes dat als je
er op klikt dat je
gehackt word of
dat ze je bank-
gegevens stelen.”

“Iemand maakt
dan een account
wat heel erg lijkt
op jou account...”

...en die gaat zich
dan voor doen als
jou en berichten
sturen naar
mensen.”

Hoofdstuk 5 - Mijn digitale steun

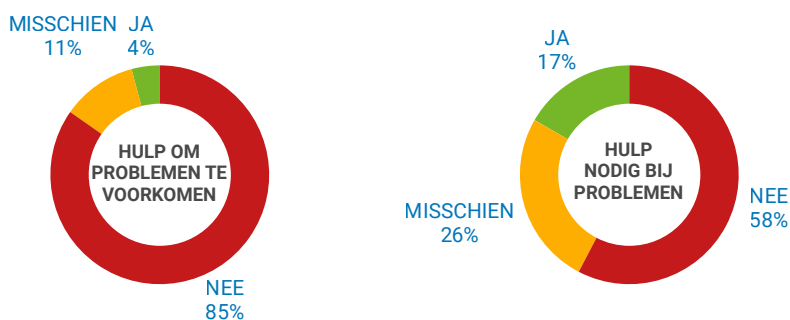
Kinderen en jongeren vinden dat ze zichzelf goed kunnen redden online

Kinderen en jongeren hebben nauwelijks behoefte aan hulp als ze online problemen krijgen. Met online problemen worden geen technische moeilijkheden bedoeld, maar zaken zoals discriminatie, verslaving, bedreiging, seksuele berichten en nepnieuws. Kinderen en jongeren konden reageren op 2 gesloten vragen:

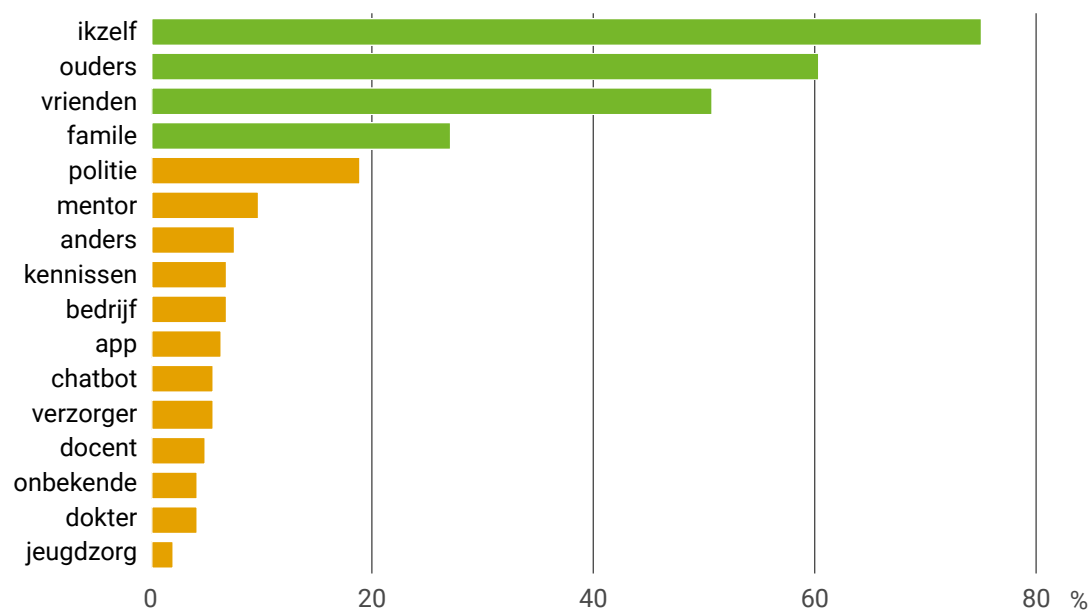
- Ik heb begeleiding en hulp nodig om online problemen te voorkomen.
- Ik heb begeleiding en hulp nodig als ik online in de problemen zit.

Scores in percentages

De deelnemers aan het Digitale Kinderrechten panel vinden steun om online problemen te voorkomen niet nodig (88%). Als ze eenmaal daadwerkelijk met online problemen worden geconfronteerd verandert dat beeld iets, maar niet veel: 'ja' 17% of 'misschien' 21%.

Kinderen en jongeren vertrouwen ook zeer sterk op zichzelf als het gaat om online moeilijkheden het hoofd te bieden. Als ze dan al iemand te hulp roepen, kloppen ze vooral aan bij ouders, vrienden of familie. Het is opvallend dat kinderen en jongeren, als gaat om het vragen om hulp, (veel) minder vaak 'de politie', 'kennissen', 'een bedrijf' 'een app', 'mijn mentor', 'de dokter', 'een verzorger', 'onbekenden' etc. noemen.

Uitspraken

Onderstaande uitspraken over de hulpbehoeftes van kinderen en jongeren brengen de cijfers meer tot leven.

“Als het gebeurt zeg ik het tegen me ouders.”

“Hoef ik niet.”

“Ik kan het zelf oplossen.”

“Misschien hebben anderen oplossingen.”

“Dan sta je er niet alleen voor.”

“Want dat is fijn.”

“Me vriendinnen helpen”

“Ik heb hier geen hulp bij nodig.”

“Als het heel erg is, vraag ik wel hulp en advies.”

“Het lukt wel om niet in de problemen te komen.”

“Ik denk dat het wel goed komt, maar dat weet je niet helemaal zeker.”

“Nee, omdat ik zelf al voorzichtig ben met internet en geen last heb van slechte dingen.”

“Ik probeer zelf geen persoonlijke informatie te delen en zo problemen te voorkomen.”

“Ik weet niet wat ik dan moet doen, omdat ik niet goed weet hoe internet werkt.”

“Ik zie niet dat ik hulp nodig heb.”

“Niet veel durven het aan te geven als ze problemen hebben.”

“Ik weet wel ongeveer wat niet handig is om te doen en wat niet.”

“Laatst nog gebeurd, maar is opgelost. Vaak weet ik wat ik moet doen maar soms..”

“Ik zou hier meer info over willen. Bij sommige vast wel, bij veel problemen ook niet”

“Als het erg is, dan bel ik de politie en vertel het mijn ouders en samen oplossen.”

“Omdat het online is, degene waar je ruzie mee hebt weet toch niet waar je zit.”

“Als er geplaagd wordt, zeggen mijn ouders dat ik er niet op moet reageren.”

“Stel informatie is gestolen, dan zou ik geen idee hebben wat ik moet doen.”

“Soms vraag ik mijn vriendin of zus hoe iets aankomt bij mensen.”

Als we een toelichting vragen over online problemen, geven veel kinderen en jongeren vaak geen antwoord of zeggen ze het niet te weten. Verder valt het op dat ze veel aangeven dat ze de vervelende online situaties negeren, gewoon blokkeren of het account verwijderen. Soms denken ze online problemen op te kunnen lossen door er juist (agressief) tegenin te gaan. Verder zijn kinderen en jongeren relatief vaak van mening dat ze minder online willen zijn en dat ze andere (positieve) dingen willen doen.

Onderstaande uitspraken van kinderen en jongeren vertellen meer over hoe ze denken over hulp bij verschillende soorten problemen:

Hoe kunnen ze jou helpen als je last hebt van online discriminatie?

“Erover praten...”

“De mensen die mij discrimineren aanspreken.”

“Ik zou niet weten hoe je dit tegen kan gaan.”

“De gebruiker die jou online heeft gediscrimineerd blokkeren.”

“Gwn niet reageren.”

“Blokkeer. Meestal doen ze het omdat ze zich vervelen en boze reactie leuk vinden.”

Hoe kunnen ze jou helpen als je last hebt van online nep-berichten en nep-nieuws?

“Proberen de kern daarvan aan te pakken en blokkeren.”

“Er moet iets op bedacht worden, iedereen heeft er last van.”

“Blokkeren.”

“Door te helpen wat ik er mee moet doen.”

“Meer over vertellen op school. Uitleggen hoe ik dat kan zien.”

“Zorgen dat het gechecked wordt en als het nodig is verwijderen.”

Hoe kunnen ze jou helpen als je last hebt van online seksuele berichten?

“Helpen om naar de politie te gaan.”

“Door het aan te geven online en dat ze moeten uitkijken.”

“Blokkeren of gewoon negeren.”

“Ze kunnen advies geven aan het slachtoffer en de boosdoener aanspreken.”

“Proberen weg te halen en mentale ondersteuning geven.”

“Gelijk blokkeren en bij je ouders melden (als je niet durft bij de kindertelefoon).”

Hoe kunnen ze jou helpen als je last hebt van nare online reacties op jouw mening?

“Zorgen dat die gefilterd kunnen worden.”

“Niet echt iets. Iedereen heeft een mening.”

“Terug nare dingen zeggen. Disliken dan komt het niet meer terug.”

“Als je een mening plaatst, vind ik ook wel dat je paraat moet staan voor andere meningen.”

“Mijn gevoelens online raken nooit geïntimideerd door anderen.”

“Ik zou het gewoon vertellen aan me ouders.”

Hoe kunnen ze jou helpen als je last hebt van online pesten?

“Als er geplaagd wordt, zeggen mijn ouders dat ik er niet op moet reageren.”

“Mij helpen door er iets van te zeggen.”

“Zeggen wat je goed doet en dat je mooi bent, aardig en grappig.”

“Voor mij opkomen. De pesters stoppen.”

“Het pesten rapporteren, wegwerken en mentale steun geven.”

“Weet ik niet, geen idee.”

Hoe kunnen ze jou helpen als je last hebt van het online dreigen met geweld?

“Zorgen dat er aangifte gedaan kan worden.”

“Account blokkeren, dader opsporen en aanspreken.”

“Gewoon tegen je ouders zeggen zodat ze er iets aan kunnen doen.”

“Ja niks doen, je moet het negeren.”

“Mentale steun geven en helpen te rapporteren. Een klacht indienen.”

“Terug dreigen met geweld.”

Hoe kunnen ze jou helpen als je last hebt van online game- of gokverslaving?

“Een tijd op je scherm geven. Een tijdslimiet.”

“Therapie. Je van je verslaving af proberen te helpen.”

“Er wat van zeggen en actie ondernemen.”

“Zorgen dat je andere hobby's vindt en minder gaat gamen.”

“Blokkeer de websites en games via je wifi netwerk.”

“Die sites verwijderen en checken qua leeftijd.”

Hoe kunnen ze jou helpen als je last hebt van teveel schermtijd?

“Een tijd kunnen binden aan je scherm.”

“Dingen op een rijtje zetten wat je kan doen ipv op je telefoon zitten.”

“Telefoon wegnemen en bewustwording van waarom... Cursus”

“Nou m'n ouders kunnen schermtijd instellen.”

“Een melding geven met hoelang ik bezig ben.”

“ik vind dat je er zelf op moet letten want die apps die kunnen toch niet alles oplossen.”

Hoe kunnen ze jou helpen als je last hebt van misbruik van jouw online gegevens?

“Je advies geven hoe je dit kan verhelpen.”

“Ik zou niet weten hoe je dit tegen kan gaan.”

“Deel niet alles online, maak die fout niet.”

“Het offline halen of naar de politie gaan.”

“Account verwijderen en nieuw account maken.”

“Door strenger te zijn voor mensen die op social media komen en controleren.”

Hoe kunnen ze jou helpen als je last hebt van misbruik van iets wat je online hebt gedeeld?

“Kijken of het overal verwijderd kan worden.”

“Laten zien hoe dit verholpen kan worden.”

“Het offline halen of naar de politie gaan.”

“Je moet het laten gaan, het is je eigen schuld dat je het hebt gedeeld.”

“Zorg dat anderen niet bij jouw informatie komen. Geen persoonlijke informatie delen.”

“Ik denk dat hulp dus bijv een jongerencoach of politie wel kunnen helpen.”

Hoe kunnen ze jou helpen als je last hebt van valse beschuldiging online?

“Met mensen erover hebben die je vertrouwt.”

“Aangeven dat je vals wordt beschuldigd, dan wordt dat account verwijderd.”

“Hoeft niet, moet je zelf kunnen oplossen, hoort bij ouder worden.”

“Scheld ik ze uit. Niemand maakt daar toch een probleem van.”

“Net zoals een advocaat zorgen dat je niet meer beschuldigd wordt.”

“Tegen je ouders zeggen.”

Wie kan jou het beste begeleiden en helpen als je online problemen hebt?

“Mijne ouders en vrienden vertrouw ik het meest.”

“Mezelf omdat ik geleerd heb om voor me zelf op te komen en ik heb geen hulp nodig.”

“Ik denk dat mensen die hierin gespecialiseerd zijn je het beste kunnen helpen.”

“Ouders, vrienden, familie. Misschien hadden ze ook deze problemen. Ze snappen mij.”

“Mijn vriendinnen want die vertellen niet iets door ofzo en die helpen je gewoon.”

“M'n ouders omdat ze dan ook weten wat er aan de hand is en iets kunnen doen.”

Ideeën

Als kinderen en jongeren ideeën mogen geven dan denken ze bijvoorbeeld aan:

- Jongeren op school les er over gaan geven.
- Meer kijk op social media door politie.
- Een plek maken waar mensen naartoe kunnen als ze online in de problemen zitten.
- Meer beveiliging er op zetten.
- Als je iets vraagt om weg te halen dat je dat dan ook moet doen anders krijg je een boete.
- Betere voorlichting.
- Een hulplijn maken.
- Cookies moeten duidelijker zodat we precies, gemakkelijk, snel weten waar ze zich voor inschrijven.
- Overheid moet meer betrokken zijn, ouders van jonge kinderen meer actief opletten (gedeeld account).
- Betere privacy veiligheid en er zelf achterkomen wie jou informatie te zien krijgt en waar het naar toe gaat.
- Naar de gym. Meer bewegen.
- Zorgen dat er voor iedereen een vertrouwenspersoon is.
- Vertellen waar gegevens heen gaan zodat je de keuze hebt om te kijken of je het daar wel mee eens bent.
- Door meer voorlichting te geven op jongere leeftijd en door strenger te controleren.
- Betere beveiliging, apps moeten meer luisteren naar mensen die zeggen dat iets niet oké is.
- Overheid moet zich ermee bemoeien.
- Apps op een leeftijdsgrens zetten en dat bepaalde woorden niet toegestaan kunnen worden op de app.
- Een soort app met advies over situaties.
- Een cursus.
- Advies en hulp aan ouders.
- AI is snel gegroeid en groeit nog steeds. Er is vast wel een manier om AI hier in te betrekken.
- Dat de apps gewoon stoppen met je gegevens gebruiken.
- Meer chat bots.
- ...

Hoofdstuk 6 - Mijn digitale wensen

Kinderen en jongeren willen vooral online privacy en veiligheid

Kinderen en jongeren vinden dat iedereen vooral recht heeft op privacy en veiligheid in de digitale wereld. In hoofdstuk 3 is al duidelijk geworden dat ze hun privacy en veiligheid in de digitale wereld onvoldoende vinden. Het thema (mentale) gezondheid wordt niet als belangrijkste wens geprioriteerd, terwijl heel veel kinderen en jongeren zich niet goed voelen door de digitale omgeving.

Ze hebben hun wensen aangegeven ten aanzien van 10 thema's:

- In de digitale wereld moeten alle kinderen en jongeren goed mee kunnen doen zonder discriminatie.
- In de digitale wereld moeten alle kinderen en jongeren zich goed kunnen ontwikkelen en voldoende kansen krijgen.
- De digitale wereld moet voor alle kinderen en jongeren goed te begrijpen zijn en hun eigen belang moet altijd voorop staan.
- In de digitale wereld moeten alle kinderen en jongeren goed mee kunnen doen en veilig hun mening kunnen geven.
- In de digitale wereld moeten alle kinderen en jongeren vrij zijn om alles te denken, te geloven en te doen.
- In de digitale wereld moeten alle kinderen en jongeren goed kunnen leren en zich ook goed kunnen vermaken.
- De digitale wereld moet voor alle kinderen en jongeren goed zijn voor hun gezondheid.
- In de digitale wereld moet het voor alle kinderen en jongeren duidelijk zijn dat ze voldoende privacy hebben.
- In de digitale wereld moeten alle kinderen en jongeren voldoende beschermd en veilig zijn.
- In de digitale wereld moet iedereen, dus ook alle kinderen en jongeren, goed omgaan met alle regels.

Scores in percentages

De meeste kinderen en jongeren blijken online vooral meer privacy te willen: 80% van de deelnemers geeft aan dat dit hun belangrijkste recht is. Bijna evenveel kinderen en jongeren wensen digitaal meer veiligheid: 79%. Dat iedereen toegang heeft tot de digitale wereld zonder discriminatie vinden ze ook één van hun belangrijkste rechten. De thema's 'kansen', 'eerlijk' en 'regels' geven ze het minst aan als een belangrijk recht, maar ook deze scores alledrie nog relatief hoog: 58%.

Uitspraken

De meeste kinderen en jongeren zeggen iets over veiligheid en privacy: 'Niemand kan door je camera heen kijken', 'Dat het gewoon veilig wordt', 'Niet meer lastiggevallen worden door enge mensen', 'Dat er vrede is'. Respect en gelijk behandeling blijken ook veel gehoorde wensen: 'Dat iedereen gelijk behandeld wordt op het internet', 'Dat iedereen aardig voor elkaar is', 'Dat mensen goed met elkaar omgaan en geen nare dingen doen of zeggen'.

"ik wil dat iedereen veilig is."

"Iedereen moet zich zelf zijn, laat je niet stoppen wat je ook doet, laat je niet pesten."

"Gezondheid want sommige mensen krijgen veel haat."

"Dat je je mening kan geven en dat je dan niet meteen wordt uitgescholden."

"Dat niemand meer wordt buitengesloten en dat ze elkaar niet afkraken."

"Privacy omdat ik sommige dingen gwn privé wil houden!"

"Dat iedereen mag zeggen wat ze willen omdat het toch het internet is."

"Dat het veilig is en dat je privacy goed is. Dat je wordt beschermd."

"Dat de loop waar men in terecht komt door cookies en het volgen wordt verboden."

"Veilig zijn. Want er zijn veel bots die ook geld en andere dingen van jouw stelen."

"Dat oplichters jongeren en kinderen met rust laten."

"Gewoon privacy en veiligheid en gezond zijn enzo."

Hoofdstuk 7 - Synthese

Het digitale leven, tussen zelfvertrouwen en zelfoverschatting

Kinderen en jongeren voelen zich lang niet altijd veilig in de digitale wereld en ze krijgen veel onjuiste en ongeschikte informatie. Toch zijn ze over het algemeen best tevreden over hun digitale leven en hebben ze nauwelijks behoefte aan hulp als ze online problemen krijgen. De deelnemers aan het Digitale Kinderrechten panel hebben tien aspecten van hun digitale leven van rapportcijfers voorzien en een algemeen oordeel gegeven. Duidelijk onvoldoende is het gesteld met de privacy, de veiligheid en de (mentale) gezondheid in de digitale wereld.

Met de toegankelijkheid van de digitale wereld zit het volgens kinderen en jongeren in Nederland wel goed: 'ik heb altijd toegang tot de digitale wereld zonder dat ik word buitengesloten'. Zeer goed scoorde ook 'in de digitale wereld kan ik altijd genoeg leren en plezier hebben in mijn vrije tijd'. Een royale voldoende kreeg verder 'in de digitale wereld kan ik me altijd goed ontwikkelen en heb ik altijd voldoende kansen'. Kinderen en jongeren geven wisselende scores als het gaat om een eerlijke digitale omgeving, het geven van hun mening en zich digitaal vrij voelen. Dat er regels zijn, weten ze en ze volgen die ook, maar ze geven dit aspect slechts een krappe voldoende. Kinderen en jongeren zijn over het algemeen tevreden over hun digitale leven.

Digitale problemen

Dat neemt niet weg dat kinderen en jongeren in hun digitale leven problemen ondervinden. De belangrijkste daarvan vinden ze: 'veel onjuiste en ongeschikte informatie krijgen en te lang achter een scherm zitten'. De vraag 'Heb jij online wel eens nep-berichten of ongeschikte informatie gekregen?' beantwoorden zeer veel kinderen en jongeren met een 'ja'. Op de vraag over schermtijd, 'Heb jij online wel eens last gehad van het te lang achter jouw scherm zitten?', zeggen veel kinderen en jongeren ook 'ja'. Andere problemen die jongeren online vaak ervaren, betreffen seksueel misbruik of het ontvangen van seksuele berichten en valse beschuldigingen. Jongeren geven aan dat ze relatief weinig te maken hebben met misbruik van hun persoonlijke gegevens of problemen doordat ze informatie over zichzelf hebben gedeeld.

Digitale hulp

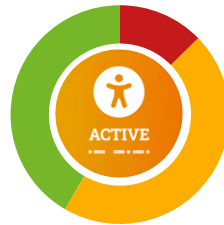
Hoewel ze dus problemen ervaren in de digitale wereld, hebben ze nauwelijks behoefte aan hulp om die te voorkomen. Dat kunnen ze zelf wel, zeggen ze. Als ze dan al iemand te hulp roepen, kloppen ze vooral aan bij hun ouders, familie en vrienden, want die vertrouwen ze. Op de vraag wie hen het beste kan begeleiden en helpen als ze online problemen hebben, zijn veruit de meest gegeven antwoorden: 'ikzelf', 'mijn ouders/familie' en 'mijn vrienden'. Op flinke afstand volgt 'de politie' en nog minder vaak worden genoemd, 'een bedrijf', 'mijn mentor', 'een docent', 'een verzorger', 'kennissen', 'de dokter', 'een app', 'onbekenden' etc.

Digitale wensen

Wensen in hun digitale leven hebben kinderen en jongeren ook. Ze vinden dat ze vooral recht hebben op privacy in de digitale wereld. Bijna evenveel kinderen en jongeren wensen digitaal meer veiligheid. Toegang tot de digitale wereld zonder te worden buitengesloten is ook een belangrijk recht voor kinderen en jongeren.

Wat is positief en wat moet beter?

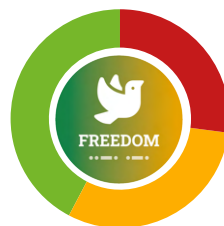
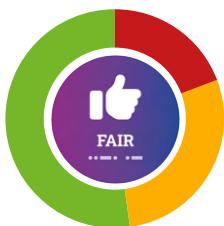
Veel kinderen en jongeren vinden dat ze altijd voldoende toegang hebben tot de digitale omgeving. Dit geldt overigens niet altijd voor iedereen! Het is goed om te horen dat kinderen en jongeren meestal voldoende kunnen leren en plezier hebben in hun digitale leven. Ze vinden ook dat ze zich dankzij de digitale wereld goed kunnen ontwikkelen en voldoende kansen hebben. Het is dus belangrijk om te benadrukken dat de digitale wereld goed is voor kinderen en jongeren, ondanks het feit dat er ook veel zaken beter moeten!

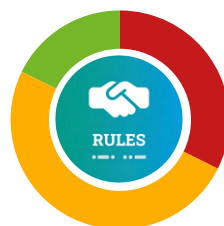
Veel kinderen geven namelijk aan dat ze in de digitale wereld zich niet veilig voelen en last hebben van misbruik van hun privacy. Kinderen en jongeren krijgen online bijvoorbeeld veel onjuiste en ongeschikte informatie en ze vinden ook vaak dat ze te lang achter hun scherm zitten. Andere problemen die kinderen en jongeren online vaak ervaren, betreffen seksueel misbruik of het ontvangen van seksuele berichten en valse beschuldigingen. Het is zorgelijk dat het digitale leven volgens veel kinderen en jongeren niet altijd goed is voor hun (mentale) gezondheid.

Meerdere kinderen en jongeren vinden dat ze de digitale omgeving niet altijd makkelijk begrijpen. Ze ervaren hierbij dat hun eigen belang niet altijd voorop staat. Een relatief grote groep kinderen en jongeren vinden helaas ook dat ze zich niet altijd vrij voelen om alles te denken, te geloven en te doen in de digitale wereld.

Kinderen en jongeren hebben online wisselende ervaringen als het gaat om het (veilig) geven van hun mening. Aan de ene kant geven ze vaak aan niet te worden gehoord en aan de andere kant gebeurt het regelmatig dat ze door het geven van hun mening in de problemen komen door negatieve reacties. Tenslotte valt het op dat de kinderen en jongeren de regels in de digitale omgeving onvoldoende kennen en of de regels ook niet altijd volgen. Ze hebben in de digitale wereld niet alleen rechten, maar ook plichten.

Hoofdstuk 8 - Aanbevelingen

Op basis van de meningen en ervaringen van alle kinderen en jongeren in het Digitale Kinderrechten panel en op basis van onze vele gesprekken in de praktijk met ministeries, provincies, gemeenten en landelijk en lokale sociaal maatschappelijke organisaties (scholen, bibliotheken, buurthuizen, welzijnsorganisaties, stichtingen etc.) zijn onderstaande tien aanbevelingen opgesteld.

Deze aanbevelingen liggen voor een groot deel in lijn met de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en de aanbevelingen van UNICEF samen met onder andere Kennisnet en Universiteit van Leiden (Essaybundel "Kinderrechten in de digitale wereld"). We zijn als stichting van mening dat we meer moeten doen voor de veiligheid en het welzijn van onze kinderen en jongeren in de digitale omgeving. Dankzij betere samenwerking kunnen en moeten we versnellen.

1. Monitor

Luister beter naar kinderen en jongeren en bespreek structureel met ze hoe het in hun digitale leven gaat, welke problemen ze ervaren en hoe ze denken op welke manier de digitale omgeving beter, veiliger en gezonder kan voor kinderen en jongeren. Start hiervoor in elke gemeente, provincie en geheel Nederland een digitale kinderrechten monitor, zodat de status en voortgang van digitale kinderrechten beter inzichtelijk wordt en de impact van interventies goed gemeten kunnen worden. Laat jongeren zelf dit onderzoek middels een panel uitvoeren; ze spreken tenslotte beter de taal van kinderen en hun leeftijdsgenoten.

2. Impact

Betrek kinderen en jongeren direct bij de uitvoering van het Kinderrechten Impact Assessment (KIA) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Ontwikkelaars van digitale platformen moeten beter rekening houden met de risico's voor het welzijn van kinderen en jongeren en ze moeten voldoen aan de rechten van kinderen in de digitale omgeving. Betrek kinderen en jongeren bij de discussies over de impact van digitale diensten die door de uitvoering van de KIA inzichtelijk worden. Zorg tevens dat er meer aandacht en bekendheid komt voor de ontwikkelde "Code voor Kinderrechten" binnen elke gemeente en in het onderwijs. Deze code helpt ontwikkelaars en ontwerpers om de rechten van kinderen en jongeren bij het ontwerpen en ontwikkelen van apps, games, slimme apparaten en andere digitale technologie te implementeren.

3. Coördinatie

Laat kinderen en jongeren structureel participeren en geef ze een formele rol in het besluitvormingsproces binnen elke gemeente, provincie en geheel Nederland. Ze hebben recht op het geven van hun mening over hun digitale leven, zeker als het om digitale beslissingen gaat die hen aangaan. Stel hiervoor in elke gemeente een digitale kinderrechten coördinator aan die op basis van een integraal digitale kinderrechten plan binnen de gemeente alle stakeholders structureel betreft bij de monitoring en verbetering van de digitale omgeving van kinderen en jongeren. Laat alle lokale digitale kinderrechten coördinatoren namens alle kinderen en jongeren input geven aan provinciaal en landelijk beleid. Zorg dat binnen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten de inclusieve participatie door kinderen en jongeren op het gebied van digitale kinderrechten (monitor en coördinatie) integraal onderdeel worden van het landelijk beleid.

4. Provincies

Provincies kunnen gezamenlijk een belangrijkere rol spelen als het gaat om digitale economie en digitale inclusie. Op basis van de landelijke Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren kunnen ze de aandacht voor en de ontwikkeling van de digitale economie, veiligheid en het welzijn van kinderen en jongeren versnellen en vergoten. Door kennisdeling, samenwerking en een gezamenlijk plan kunnen ze gemeenten helpen bij de lokale programma's.

5. Participatie

Er moet in elke gemeente een structureel programma komen waarin kinderen en jongeren op school en in hun vrije tijd beter kunnen participeren en hun digitale talenten kunnen ontwikkelen. Deze lokale programma's leggen een structurelere verbinding tussen medewerkers binnen de gemeente, die aan belangrijke opgaves werken, en kinderen en jongeren die bijvoorbeeld in het kader van de nieuwe kerndoelen "burgerschap" in het onderwijs zich ontwikkelen in de maatschappij. Uitgangspunt hierbij is dat ze meewerken aan "challenges" en hun mening kunnen geven over een kindvriendelijke digitale gemeente.

6. Onderwijs

We zijn van mening dat digitale kinderrechten als apart (basis)onderdeel moet worden opgenomen in de kerndoelen "digitale geletterdheid" in het onderwijs. Kinderen, jongeren en ook docenten weten vaak niet wat de rechten van kinderen en jongeren zijn in de digitale omgeving. Docenten en mentoren moeten hiervoor apart getraind worden en leerlingen/studenten moeten hiervoor in een apart (deel)programma kennis en vaardigheden ontwikkelen binnen het curriculum.

7. Weerbaarheid

Er moet een landelijk actieplan komen om versnelling aan te brengen in de verbetering van het welzijn en de weerbaarheid van kinderen en jongeren in de digitale omgeving. Naast betere lokale samenwerking moet er meer integraal inzicht komen in de behoeftes van kinderen en jongeren aan kennis, advies, hulp en ondersteuning in hun digitale leven. Ze ervaren namelijk veel problemen, maar laten zich niet direct helpen.

8. Plekken

We weten als publieke organisaties kinderen en jongeren moeilijk te bereiken in hun lokale (digitale) omgevingen en communities. Er moet meer onderzocht worden hoe er voor kinderen en jongeren betere betrouwbare plekken kunnen komen. Veilige plekken waar ze naar toe kunnen als ze over hun praktische vragen en of problemen willen praten met personen die ze vertrouwen. Dat kunnen vernieuwde plekken zijn op school, in de bibliotheek, in buurthuizen, bij de gemeente, maar juist ook hele nieuwe (hang)plekken die beter aansluiten bij de (digitale) belevingswereld van kinderen en jongeren.

9. Ouders en verzorgers

Er moet een actieprogramma komen om ouders en verzorgers beter te informeren over en te begeleiden bij de digitale opvoeding van kinderen en jongeren. Hierbij is het ook belangrijk om ouderen bewust te maken van hun eigen online gedrag; ze geven vaak niet het goede voorbeeld. In dit kader is het belangrijk dat er een landelijke publiekscampagne komt vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Het actieprogramma zal tevens ook oplossingen moeten bieden om ouders meer en beter te betrekken bij het digitale leven van hun kinderen op school en tijdens activiteiten in hun vrije tijd.

10. Bewustwording en stimulering

Kinderen en jongeren zijn zich onvoldoende bewust van hun rechten en plichten in de digitale wereld. Veel van de genoemde aanbevelingen zorgen ervoor dat digitale kinderrechten meer aandacht krijgen bij kinderen, jongeren, ouders, verzorgers etc. We adviseren daarnaast om voor alle landelijke, provinciale en lokale professionals een jaarlijks digitale kinderrechten congres te organiseren, waarbij we tools, programma's en best practices onder de aandacht brengen en samenwerking stimuleren. We adviseren tevens om een stimuleringsprogramma te starten ter verbetering van het welzijn en de weerbaarheid van kinderen en jongeren in hun (digitale) omgeving. Gemeenten en lokale publieke organisaties bedenken, samen met kinderen en jongeren, in een broedplaats innovatieve oplossingen en testen deze ook concreet in de praktijk.

Column

Luister beter naar jongeren

Luisteren... ja dat is makkelijker gezegd dan gedaan, zeker ook als het om luisteren naar jongeren gaat. Meestal vinden wij volwassenen ons de "bovenliggende partij". Ze moeten naar ons luisteren toch? Wij hebben tenslotte veel meer ervaring, wij weten hoe het moet en wij moeten ze goed opvoeden. Luisteren naar jongeren is moeilijk. Laat staan dat we ook echt iets doen met hun mening.

Het gekke is dat we heel veel beslissingen nemen over de toekomst van onze jeugd zonder die er echt bij te betrekken. Onze stichting Digital Child Rights richt zich op de rechten van jongeren in de digitale wereld. Laten zij nou toevallig veel meer online ervaring hebben dan volwassenen. Zij zijn er mee opgegroeid, voelen feilloos aan wat er nodig is en hoe iets online zou moeten werken. Kortom, laten we nu eens beginnen met het beter luisteren naar jongeren in hun digitale leven. Volgens het VN Kinderrechtenverdrag hebben ze daar ook recht op.

Jongerenparticipatie is echter makkelijker gezegd dan gedaan. Vaak doen we het helaas vooral voor de foto met de burgemeester. Als stichting zijn we daarom een Digitale Kinderrechten panel gestart. Ons initiatief is bedoeld om de bescherming van jongeren in de digitale wereld te versterken en hun rechten beter te waarborgen. Ons panel is een (digitaal) platform waar jongeren kunnen deelnemen aan discussies en besluitvorming over kwesties die hen direct beïnvloeden. Voor scholen passen onze tools en activiteiten binnen het curriculum burgerschap en digitale geletterdheid.

In het digitale tijdperk is het belangrijk om de rechten van jongeren in de digitale ruimte beter te borgen. Deze rechten omvatten onder andere het recht op privacy, bescherming tegen misbruik en uitbuiting, toegang tot educatieve en informatieve inhoud, vrijheid van meningsuiting en de mogelijkheid om deel te nemen aan besluitvorming die gaat over hun belangen. Als stichting willen we een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van digitale vaardigheden en talentontwikkeling.

Ons Digitale Kinderrechten panel biedt kinderen en jongeren een stem en de mogelijkheid om actief deel te nemen aan discussies over digitale uitdagingen. Het panel bestaat uit een diverse groep jongeren die hun ervaringen en ideeën kunnen delen met beleidsmakers, wetgevers en andere belanghebbenden. We hebben tools ontwikkeld met gastlessen, challenges, workshops, interactieve games en voorstellingen. Tijdens elke activiteit verzamelen we de mening en ideeën van kinderen en jongeren en deze vormen samen het Digitale Kinderrechten panel.

Het is ook echt belangrijk dat we beter luisteren naar de digitale ervaringen van onze kinderen en jongeren. We zijn ze in feite kwijt geraakt in de digitale wereld. We weten nauwelijks wat ze doen en wat er met ze gebeurt. Ze maken namelijk vaak vervelende situaties mee, voelen zich niet altijd veilig en hebben mentale problemen. Kinderen en jongeren laten zich echter ook moeilijk helpen; ze lossen het zelf wel op of negeren hun problemen. Terwijl heel veel organisaties dagelijks druk zijn om hulp te bieden, bereiken we onze kinderen en jongeren helaas veel te weinig. Dat moeten we echt veranderen!

Een mooi voorbeeld vind ik ons programma in Den Haag, de stad van Vrede en Recht, digitalekinderrechten.nl/den-haag. Ik ben er trots op dat we jongeren een stem mogen geven en dat we samenwerken aan meer kindvriendelijke digitale steden. We hopen meer gemeenten te helpen met behulp van onze tools, ons platform digitalekinderrechten.nl en onze jongeren zelf.

Peter Joziasse

Bijlages

Tools Child Rights PLAY

Onze Digitale Kinderrechten Tools maken kinderen en jongeren in de leeftijd tussen 10 en 18 jaar bewust van hun rechten en plichten in de digitale wereld. We willen ze niet alleen iets leren, maar ze ook laten nadenken over hun digitale gedrag. Tenslotte zorgen onze tools er altijd voor dat kinderen de kans krijgen om hun mening over hun digitale leven te geven aan volwassenen. De onderstaande activerende didactische werkvormen zijn complementair en flexibel in te zetten; los of in een programma. Onze tools passen binnen het curriculum burgerschap en digitale geletterdheid.

Bewustwording

Kwartetspel Dit Digitale Kinderrechten spel laat kinderen en jongeren nadenken over hun digitale rechten en plichten. Ze bespreken verschillende thema's met elkaar en discussiëren over wat ze hun belangrijkste digitale rechten vinden. Na het spel geven ze online hun mening.

Gesprek Tijdens dit Digitale Kinderrechten gesprek vertellen kinderen en jongeren over belangrijke thema's in hun digitale leven en omgeving. Ze maken met behulp van een masker en een quote een eigen poster. Alle creaties vormen samen een Digitale Kinderrechten expo die ook te bekijken en te bespreken is met docenten en ouders.

Voorstelling De jongeren gaan samen naar de Digitale Kinderrechten show "VIRAL" in theater. De cabaretiers Kevin en Manon gaan na de voorstelling in gesprek. Aan het eind geven de jongeren online feedback en ideeën over hun digitale leven aan volwassenen. Docenten en ouders kijken en luisteren mee (achterin de zaal of op het balkon).

Educatie

(Gast)les In deze les worden tien digitale thema's behandeld. Met gesprekskaarten met stellingen voeren kinderen en jongeren een gesprek. Wie is voor of tegen? Wat moet er anders? Wat willen ze zeggen tegen volwassenen? Ze geven tot slot online hun mening over hun digitale leven.

Onderzoek Jongeren doen onderzoek naar de status van hun digitale rechten in hun digitale omgeving (gemeente). Ze vullen online de Digitale Kinderrechten City Check in. Dit onderzoek is voer voor gesprek met leerkrachten, ouders, verzorgers en mensen van de gemeente.

Challenge Deze activiteit is geschikt voor een 'challenge' voor jongeren tijdens een hele dag of week. Op basis van een digitaal thema, zoals mentale gezondheid of pesten, gaan de jongeren aan de slag met een eigen idee (prototype) voor verbetering van hun digitale leven.

Participatie

Panel Op ons participatie-platform childrightsplay.com/nl kunnen kinderen en jongeren na elke activiteit hun mening, ideeën, wensen en feedback geven over hun digitale leven en omgeving. Voor elke school, gemeente en of publieke organisatie maken we een aparte participatie-omgeving.

Game Deze tool "Take CTRL" laat kinderen en jongeren naar buiten gaan. Ze lopen een route met een interactieve (web) app, kraken de morse-code en geven hun mening over een meer kindvriendelijke digitale stad. Hun mening bespreken ze op school en mensen van de gemeente.

Project Dit onderdeel laat kinderen en jongeren werken aan een eigen project. Ze helpen ouders bijvoorbeeld met hun i-Pad, ze zamelen oude mobieltjes in, ze maken een campagne tegen digitaal pesten, ze organiseren een gesprek met de gemeente, doen onderzoek, geven gastlessen etc.

Toolbox

Onze Child Rights PLAY toolbox is opgebouwd uit drie niveau's:

Digitale Kinderrechten panel en desk

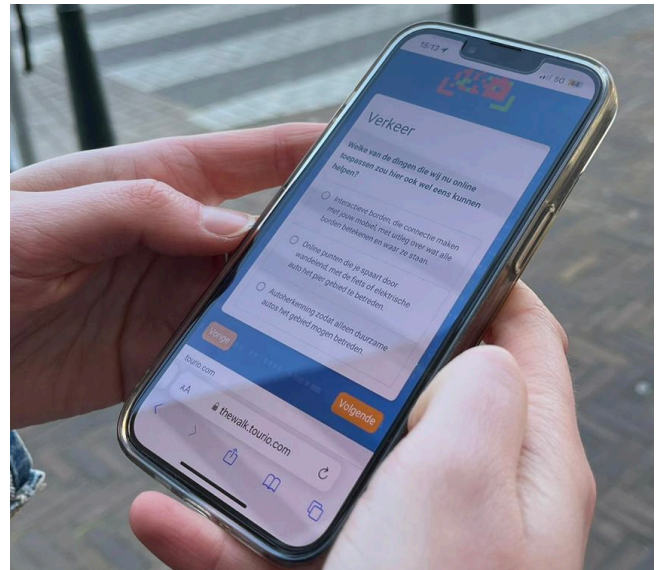
Alle kinderen en jongeren die meedoen vormen automatisch ons Digitale Kinderrechten panel. Alle meningen worden anoniem verzameld via ons PLAY participatie-platform. We geven online toegang tot Digitale Kinderrechten rapportages. Deze inzichten zijn een goed middel om te bespreken met de kinderen, jongeren, ouders, verzorgers, school en gemeente. In elke stad organiseren we voor onze programma's een Digitale Kinderrechten Desk voor jongeren. Ze lopen stage of krijgen een bijbaan.

Digitale Kinderrechten doelen

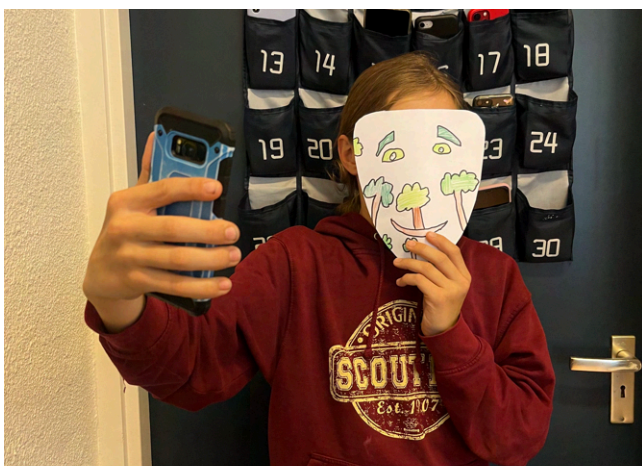
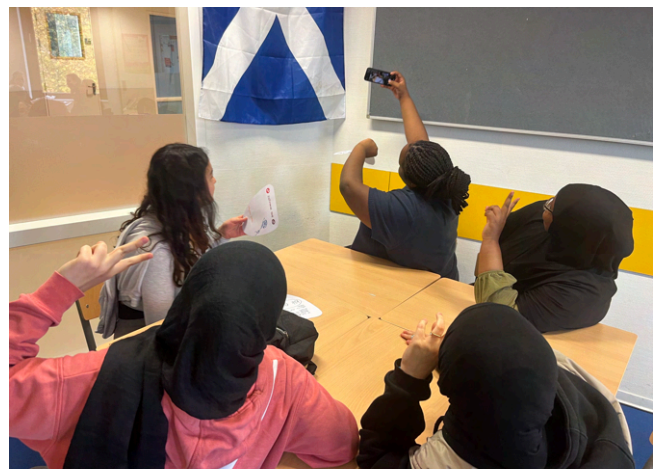
De doelen van het Digitale Kinderrechten programma:

Impressie Child Rights PLAY programma's

Thema's begrijpelijk voor kinderen en jongeren

Ontdek jouw rechten in de digitale wereld

Ben jij actief op sociale media? Heb je TikTok, Whatsapp of Snapchat? De online wereld biedt veel kansen en je kunt er alle kanten op! Het is dus belangrijk dat de digitale wereld een vriendelijke omgeving is. Hoe fijn als alles wat jij doet veilig kan gebeuren. Het is dan wel belangrijk dat jouw gegevens goed worden beschermd? Wist je dat alle kinderen en jongeren rechten hebben in de digitale wereld? Jij dus ook!

1. Iedereen * Kan iedereen goed meedoen in de digitale wereld zonder discriminatie?

Jij hebt het recht dat je online kunt gaan. Voor iedereen moet er een digitale omgeving beschikbaar zijn. Ook als je bijvoorbeeld niet zo veel geld hebt. Online moet het natuurlijk ook veilig zijn. Je moet er bijvoorbeeld niet worden gediscrimineerd. Het maakt niet uit wie je bent, of je arm of rijk bent, waar je vandaan komt of hoe je over de wereld denkt. Ook als je een lichamelijke of verstandelijke beperking hebt, moet er voor jou een geschikte online omgeving zijn. En als er iets aan de hand is, omdat je bijvoorbeeld wordt buitengesloten, dan moet je jouw probleem veilig aan iemand kunnen melden. Iedereen moet mee kunnen doen in de digitale wereld! Iedereen!

2. Kansen * Kan je in de digitale wereld je altijd goed ontwikkelen?

Be Happy! In de digitale wereld liggen allerlei leuke kansen en mogelijkheden. Je kunt er leren, gamen, filmpjes kijken, creatief bezig zijn en je dus ontwikkelen. Er is van alles om blij van te worden. Zorg natuurlijk wel dat je niet te lang achter een scherm zit. In de 'echte buitenwereld' zijn genoeg andere dingen te doen. Blijf in beweging en zorg dat je fit bent. Dankzij de toegang tot online omgevingen kun je jouw leven dus mooier en beter maken. Het is ook belangrijk, dat als je het moeilijk hebt of in een lastige situatie zit, je altijd gebruik kunt maken van de online mogelijkheden. Je hebt het recht dat de digitale wereld toegankelijk en goed te begrijpen is. Voor iedere opleiding en in iedere taal. Voor jong én oud. Met de juiste hulp van alle organisaties kan die digitale wereld kansen bieden voor iedereen. Ook voor jou!

3. Eerlijk * Is de digitale wereld goed te begrijpen en staat jouw eigen belang altijd voorop?

Jij hebt het recht dat jouw eigen belang in de digitale wereld voorop staat. Niemand mag dus misbruik van jou maken als je online bent. Als organisaties bijvoorbeeld online iets voor jou willen doen, dan moeten ze eerst kijken wat voor jou het beste is. Dus wat jij belangrijk en makkelijk vindt. De informatie die je online kunt vinden moet kloppen en begrijpelijk zijn. Organisaties en mensen die invloed op die digitale wereld hebben, moeten jou beschermen tegen boodschappen die niet goed voor je zijn. Niemand mag zonder toestemming jouw persoonlijke gegevens weggeven of verkopen. Jouw privacy in de digitale wereld is heel belangrijk. Let dus op wat je deelt over jezelf. En, net zoals in de echte wereld, mag niemand jou pesten of seksueel misbruiken. In de digitale wereld moet iedereen gewoon normaal met jou omgaan. Dat is eerlijk!

4. Mening * Kan je in de digitale wereld goed meedoen en veilig jouw mening geven?

Wist je dat je het recht hebt om online mee te doen en jouw mening te mogen geven? Er moet door alle organisaties goed naar jouw creatieve ideeën en oplossingen worden geluisterd. Ze moeten met jouw mening ook echt iets doen. En dat is handig, want jij hebt waarschijnlijk veel meer ervaring hoe het online allemaal werkt. Jij bent tenslotte in de digitale wereld opgegroeid! Je moet jouw mening dus ook online

kunnen geven aan organisaties. Als ze online omgevingen ontwikkelen voor jou, dan moeten ze jou ook goed erbij betrekken. Op die manier wordt de digitale wereld voor kinderen en jongeren dankzij jouw stem makkelijk en begrijpelijker. Als je je mening geeft, dan is het wel belangrijk om te weten dat je recht hebt op jouw privacy. Je moet ook vrij zijn om al jouw creatieve gedachtes te kunnen delen.

5. Vrij * Ben je vrij om alles te denken, te geloven en te doen in de digitale wereld?

Vrede en vrijheid zijn belangrijk. Denk aan vrijheid van meningsuiting en dus ook jouw vrijheid in de digitale wereld. Je hebt ook daar het recht om jouw mening te geven met respect voor anderen. Dus ook daar is schelden, iemand beledigen of pesten niet oké. Het is belangrijk dat je online duidelijke informatie kunt vinden om jouw mening, gevoel en geloof te kunnen ontwikkelen. Ouders, verzorgers en leraren moeten jou hierbij wel kunnen helpen. Hoe moet je bijvoorbeeld online veilig jouw mening delen. Hoe zorg je dat jouw online mening niet zorgt voor haat en geweld? Word je online eigenlijk wel beschermd tegen agressie en hoe zit het met jouw privacy? In de digitale wereld mogen bedrijven en politieke organisaties jou niet manipuleren en tegenhouden om jouw mening te vormen. Ze mogen ook geen slimme digitale technieken hiervoor gebruiken. Je hebt bijvoorbeeld ook het recht om online samen te komen, in chat-groepen of via platformen. Ontwikkelaars moeten ervoor zorgen dat er veilige digitale ruimtes zijn. Leve jouw digitale vrijheid. Be free!

6. Actief * Kan je in de digitale wereld goed leren en je ook goed vermaken?

Je hebt het recht om naar school te gaan, wat uiteraard ook online moet kunnen. Actief zijn in de digitale wereld biedt jou dus heel veel mogelijkheden om te ontwikkelen. Scholen moeten zorgen voor veilige digitale leeromgevingen, zonder discriminatie en zonder misbruik van jouw privacy. De digitale wereld biedt ook veel kansen om in jouw vrije tijd online actief te zijn. Je hebt het recht om ook digitaal met kunst, cultuur, ontspanning en spel bezig te zijn. Dat is leuk én het leert jou ook normen en waarden. Maar sommige dingen mogen niet online, zoals gokken als je onder de 18 jaar bent. En organisaties mogen jou online niet zomaar voor zich laten werken en geld aan jou verdienen. Er zijn regels wat je wel of niet mag op jouw leeftijd. Ouders, verzorgers en leraren moeten ook worden geholpen om jou goed te begeleiden bij jouw digitale activiteiten. Vergeet niet om online tot rust te komen en actief te zijn in de echte wereld.

7. Gezond * Is de digitale wereld goed voor jouw gezondheid?

Jij moet door je ouders en of verzorgers goed op weg worden geholpen in de digitale wereld. Het is belangrijk dat jij online bekend bent bij officiële organisaties. Op die manier krijg je toegang tot mensen die voor jouw gezondheid kunnen zorgen als dat nodig is. Ouders en verzorgers moeten jou met respect behandelen. Alles verbieden en controleren is voor jou niet fijn natuurlijk en de vraag is ook: Helpt dat? Hoe ouder je wordt, hoe meer je voor jezelf kunt zorgen in de digitale wereld. Als het gaat om jouw gezondheid heb je recht op privacy. Je hebt ook het recht op toegang tot duidelijke en betrouwbare informatie over jouw gezondheid. Als jij naar de huisarts bent geweest, wil je natuurlijk niet dat jullie vertrouwelijke gesprek zomaar op straat komt te liggen. Er zijn ook regels die voorkomen dat je niet verkeerd wordt voorgelicht door organisaties. Het gaat om jouw belang en jouw gezondheid. Als je online actief bent, moet je wel voldoende rust nemen. Teveel uren achter een scherm is niet goed voor je slaap. Blijf bewegen en blijf gezond!

8. Privacy * Is het duidelijk dat je genoeg privacy hebt in de digitale wereld?

Vanaf het moment dat je geboren bent, heb je al recht op privacy. Dus heb je ook online recht op jouw eigen identiteit: zoals wie je bent en hoe je heet. Als je in een moeilijke situatie zit of op de vlucht bent, denk maar aan Oekraïne nu, moeten officiële organisaties jouw gegevens goed bij kunnen houden. Als je jonger bent, moeten jouw ouders of verzorgers jou online beschermen. Jouw online identiteit en privacy moet iedereen respecteren. Als organisaties online jouw persoonlijke gegevens nodig hebben of bijvoorbeeld jouw foto's

willen gebruiken, dan moet je eerst toestemming geven. Niemand mag jou ergens toe dwingen. Als je heel jong bent, moeten jouw ouders of verzorgers akkoord geven. Je hebt ook het recht om online makkelijk jouw gegevens aan te kunnen passen of te laten verwijderen. De informatie over jouw privacy in online omgevingen moet voor jou makkelijk vindbaar zijn en ook in begrijpelijke taal zijn uitgelegd. De digitale wereld moet dus goed met jouw privacy omgaan. Het is heel belangrijk dat je wordt beschermd tegen identiteitsmisbruik door anderen. Niemand anders mag zich bijvoorbeeld voordoen alsof hij jou is, met jouw naam en een foto van jou. Je moet natuurlijk zelf ook goed opletten welke informatie je over jezelf deelt met anderen.

9. Veilig * Is de digitale wereld voldoende veilig en beschermd voor jou?

De digitale wereld is een mooie plek met heel veel leuke mogelijkheden. Helaas gebeuren er ook vervelende en gevaarlijke dingen. Je hebt het recht om online goed te worden beschermd tegen onder andere geweld, mishandeling, seksueel misbruik, pesten en vernedering. Jouw ouders, verzorgers, leraren en alle organisaties moet voldoende aandacht hebben voor jouw online veiligheid. Deze bescherming moet goed aansluiten bij wat jij op jouw leeftijd allemaal kunt en begrijpt. Als er iets is gebeurd, moet je ook gelijk hulp krijgen. Je hoeft je niet schamen als er in de digitale wereld iets naars is gebeurd. Je hebt het recht om het in vertrouwen te kunnen bespreken met iemand. Juist ook kinderen en jongeren die op de vlucht zijn of in een moeilijke situatie zitten, hebben recht op goede online bescherming. Zo is het bijvoorbeeld verboden dat anderen online geld aan jou verdienen. Jouw belang staat altijd voorop en dus niet de reclames op sociale media of de inkomsten van bijvoorbeeld bedrijven. Organisaties moeten er in de digitale wereld voor zorgen dat ze weten hoe oud je bent, om je te kunnen beschermen. Ze moeten ook goed uitleggen hoe jij online wordt beschermd. Be safe!

10. Regels * Gaat iedereen goed om met alle regels in de digitale wereld?

Wat mag je wel en wat mag je niet? Regels, regels, regels. Om iedereen goed op weg te helpen in de samenleving zijn er allerlei regels en wetten. Als je in de digitale wereld iets hebt gedaan wat volgens de wet niet mag, dan moet je een straf krijgen die bij jouw leeftijd past. Een kinderrechter kijkt als een eerlijke jury wat er is gebeurd. Als er iets vervelends is gebeurd in de digitale wereld, dan moet je eerst als slachtoffer worden behandeld. Je hebt op dat moment recht op een advocaat die jou helpt. Als in de digitale wereld slimme techniek wordt ingezet om jou te beschermen, dan mag je niet zomaar oneerlijk worden beschuldigd. Als je zelf een klacht hebt over iets in de digitale wereld, dan moet je dat gratis en veilig kunnen melden. Als het gaat om bescherming van jezelf dan moeten er online veilige plekken zijn waar je advies kunt krijgen. De informatie over jouw digitale rechten moeten goed bekend worden gemaakt in voor jou begrijpelijke taal.

Kindvriendelijke gemeente in de digitale wereld

Je hebt in de digitale wereld dus heel veel rechten. In ons land en dus ook in jouw dorp of stad zijn alle organisaties verplicht om goed voor jouw digitale rechten te zorgen. Er zijn bijvoorbeeld wetten en regels die moeten worden nageleefd. Ook moeten er goede plannen met voldoende geld komen om samen aan digitale kinderrechten te kunnen werken. Jij moet hier ook aan mee kunnen denken. Het is belangrijk dat er goed onderzoek wordt gedaan, zodat iedereen weet hoe het gaat met jouw digitale rechten. Daarbij is het noodzakelijk dat er voldoende en begrijpelijke informatie over rechten in de digitale wereld wordt gedeeld. Niet alleen voor kinderen en jongeren, maar ook voor mensen die voor jou moeten en willen zorgen. Je moet natuurlijk ook zelf de digitale rechten respecteren. De digitale wereld moet een vriendelijke plek zijn voor iedereen!

Wat zijn jouw wensen en kansen in de digitale wereld?

Over Stichting Digital Child Rights

Inleiding

De online wereld biedt veel kansen voor kinderen en jongeren. Daarom is het belangrijk dat de digitale wereld een vriendelijke en veilige omgeving is voor iedereen. Het is belangrijk dat gegevens van kinderen en jongeren goed worden beschermd. Alle organisaties zijn verplicht om goed voor digitale kinderrechten te zorgen. De wet- en regelgeving moet worden nageleefd. Ook moeten er goede plannen zijn met voldoende geld om samen te kunnen werken aan digitale kinderrechten.

Het is belangrijk dat er goed onderzoek wordt gedaan, zodat iedereen weet hoe het gaat met digitale kinderrechten. Ook is het nodig dat er voldoende en begrijpelijke informatie over rechten in de digitale wereld wordt gedeeld. Niet alleen voor kinderen en jongeren, maar ook voor mensen die voor kinderen en jongeren moeten zorgen. De digitale wereld moet een vriendelijke plek zijn voor iedereen! Alle kinderen en jongeren hebben rechten in de digitale wereld in kindvriendelijke gemeentes.

Digitale kinderrechten

Onze stichting Digital Child Rights werkt op basis van het Kinderrechtenverdrag en de 'General Comment 25' van de Verenigde Naties. Deze General Comment 25 over kinderrechten in relatie tot de digitale omgeving is in 2021 door alle lidstaten van de VN aangenomen. We hebben op basis van een uitvoerige inhoudelijke analyse de volgende tien thema's geselecteerd:

IEDEREEN - KANSEN - EERLIJK - MENING - VRIJHEID - ACTIEF - GEZOND - PRIVACY - VEILIG - REGELS
Voor elk thema hebben we vier subthema's uitgewerkt die van belang zijn om meer onder de aandacht te brengen bij kinderen, jongeren en volwassenen.

De uitdaging

Ouders, verzorgers, leerkrachten, professionals realiseren zich niet voldoende welke positieve maar vooral ook negatieve online ervaringen kinderen hebben en ze luisteren niet goed en niet structureel naar de mening en de feedback van kinderen en jongeren als het gaat om het verbeteren van de digitale omgeving. Als Nederland houden we ons dus niet voldoende aan een belangrijk onderdeel van de General Comment 25 van de Verenigde Naties als het gaat om:

"Het eerbiedigen van de opvattingen van het kind

Nederland dient kinderen bewuster te maken van digitale middelen om hun meningen kenbaar te maken en de toegang ertoe te bevorderen en kinderen training en ondersteuning aan te bieden om op voet van gelijkheid met ouders deel te nemen, indien nodig op anonieme basis, zodat ze op effectieve wijze voor hun rechten kunnen opkomen, individueel en als groep.

Bij het ontwikkelen van wetgeving, beleid, programma's, diensten en training over de rechten van kinderen in relatie tot de digitale wereld, dient Nederland alle kinderen te betrekken en te luisteren naar hun behoeften en terdege rekening te houden met hun opvattingen. Zij dient te waarborgen dat aanbieders van digitale diensten actief in contact treden met kinderen, passende waarborgen toepassen en terdege rekening houden met de opvattingen van kinderen bij het ontwikkelen van producten en diensten.

Nederland wordt aangemoedigd de digitale omgeving te gebruiken om kinderen om hun mening te vragen over relevante wetgevende, administratieve en andere maatregelen en te waarborgen dat hun opvattingen serieus genomen worden en dat de deelname van kinderen niet resulteert in onnodige monitoring of gegevensverzameling die indruist tegen hun recht op privacy, vrijheid van gedachte en mening. Zij dient te waarborgen dat bij consultatieve processen kinderen worden meegenomen die geen toegang tot technologie hebben of niet de vaardigheden hebben om deze te gebruiken."

Missie

Als stichting willen we middels het vergroten van het digitale bewustzijn en (cultuur) educatie de structurele participatie van alle kinderen en jongeren verbeteren en versnellen. We willen dat volwassenen beter luisteren naar de mening, wensen en feedback van kinderen en jongeren over hun online ervaringen. We richten ons vooral op steden en gebieden waar grote aandacht nodig is voor kinderrechten in de digitale wereld. We willen dat alle kinderen en jongeren zich digitaal ontwikkelen en meer kansen krijgen dankzij actieve participatie in de digitale wereld.

Doelstellingen

Ons doel is om in elke fase van onze programma's kinderen en jongeren op een juiste manier te laten participeren in de digitale wereld. Onze activiteiten zijn erop gericht dat ze hun mening, wensen en feedback kunnen geven. In elke fase zorgen we ervoor dat volwassen (ouders, verzorgers, docenten, professionals, stakeholders etc.) luisteren naar de stem van kinderen en jongeren en dat ze er ook werkelijk iets mee doen. Uiteindelijk is ons doel om alle kinderen en jongeren structureel te laten participeren en dat ze hun kansen dankzij de digitale wereld kunnen vergroten.

Rol

Als expertisecentrum voor digitale kinderrechten faciliteren we, middels de ontwikkeling van tools voor bewustwording en educatie, de inclusieve (digitale) participatie door kinderen en jongeren in steden. We zetten de kinderen en jongeren centraal en we geven ze een stem middels het ontwikkelen en beheren van een Digitale Kinderrechten Panel. De mening en feedback van kinderen en jongeren geven we structureel door aan ouders, verzorgers, docenten, professionals en andere belangrijke lokale, regionale en landelijke stakeholders. Als expertisecentrum richten we ons op de bijna 200 lidstaten van de Verenigde Naties. In elke land focussen we ons vervolgens op steden en dan vooral de gebieden waarin kinderen en jongeren veel achterstand tot de maatschappij ervaren. Hiervoor richten we lokaal een Digitale Kinderrechten Desk op. Ons streven is als netwerkpartner een bijdrage te leveren aan het Child Friendly Cities initiatief van UNICEF.

Doelgroepen

We richten ons primair op jongeren tussen de 10 en 18 jaar in elke gemeente. Het is belangrijk dat ze zich bewust zijn van hun rechten en plichten in de digitale wereld. In deze leeftijdsfase worden kinderen steeds zelfstandiger op basis van hun ontwikkelende capaciteiten. Ouders en verzorgers weten in deze fase vaak niet meer welke positieve maar vooral ook negatieve ervaringen kinderen en jongeren hebben. Jongeren tussen de 18 en 30 jaar willen we bereiken door ze een actieve rol te geven in onze programma's in elke gemeente.

Activiteiten

Als expertisecentrum richt de Stichting Digital Child Rights zich op verschillende activiteiten:

Digitale Kinderrechten Fonds:

Als stichting richten we een fonds op om onze eigen activiteiten te kunnen financieren, maar juist ook om jongeren te stimuleren tools te ontwikkelen en te gebruiken voor digitale bewustwording, educatie en participatie. Het fonds zullen we ook inzetten om (kwetsbare) jongeren in elke gemeente een stage en of freelance bijbaan te kunnen geven om iets met hun talent te doen en kansen te pakken in de digitale wereld.

Digitale Kinderrechten Studio:

In onze studio werken we met creatieve en artistieke (jonge) mensen en partners aan een innovatieve roadmap voor digitale kinderrechten tools. In elk land (omgeving) zullen we samen met lokale jongeren onze tools aanpassen aan de lokale situatie.

Digitale Kinderrechten Tools:

Als expertisecentrum leveren wij tools voor professionals binnen gemeenten en maatschappelijke organisaties om kinderen en jongeren te bereiken, te informeren en te activeren op het gebied van kinderrechten in relatie tot hun digitale wereld. Deze tools zorgen er voor dat kinderen en jongeren hun mening en feedback over hun digitale leven kunnen geven. We laten onze tools ook gebruiken door jongeren zelf. Als stagemedewerkers en of freelancers maken ze op scholen, in bibliotheken en of in buurthuizen kinderen bewust van hun digitale rechten.

Digitale Kinderrechten Partners:

De Stichting Digital Child Rights wil vooral samenwerken met partners in steden, zoals gemeenten, provincies, publieke organisaties in het maatschappelijk middenveld, welzijns- en culturele organisaties, scholen, bibliotheken, theaters, jongeren-organisaties, het Netwerk Mediawijsheid, de Alliantie Digitaal Samenleven etcetera.

Digitale Kinderrechten Netwerk:

Wij geloven dat creatieve, artistieke (jonge) makers veel kunnen betekenen op het gebied van bewustwording, educatie en participatie van kinderen en jongeren in de samenleving. Creatieve mensen zijn onafhankelijk en open, kunnen impact creëren, kunnen goed “verhalen” vertellen en staan open om samen met anderen te co-creëren. We willen dat ze samenwerken in onze Studio om tools te creëren en we willen dat ze ook het veld in gaan om programma's met kinderen en jongeren te bedenken en uit te voeren.

Digitale Kinderrechten Panel

Op basis van ons (jongeren) netwerk en alle kinderen en jongeren die meedoen aan onze programma's bouwen we aan een Digitale Kinderrechten Panel. In elke gemeente leggen we een verbinding tussen het onderwijs, sociaal maatschappelijke organisaties en met medewerkers binnen de gemeente en publieke organisaties die zich bezighouden met participatie. Kinderen tussen de 10 en 18 jaar geven hun mening en feedback over hun digitale leven. Jongeren tussen de 18 en 30 jaar doen onderzoek naar de status van digitale kinderrechten en lopen stage en of krijgen een bijbaan. We helpen in elke gemeente bij opzet van een Digitale Kinderrechten Desk.

In elke fase van onze programma's zorgen we dat ons Panel inzicht geeft in de mening van kinderen en jongeren. In de eerste fase over belangrijke thema's in hun digitale leven. In de tweede fase geven ze uitvoerig hun mening over de status van hun digitale rechten in hun gemeente. In de derde fase geven ze feedback op de openbare ruimte van hun digitale stad.

Ons Panel vormt op termijn ook de basis voor het stemmen op de Digitale Kinderrechten Awards. Wat zijn de meest innovatie kinderrechten cases, wie is de meeste kindvriendelijke digitale gemeente en welke jongeren hebben het meeste digitale talent?

Digitale Kinderrechten Desk

Naast een wereldwijde en landelijke organisatie van onze stichting zullen we in elke gemeente een Digitale Kinderrechten Desk opzetten. Dit bureau zal worden uitgevoerd door en met jongeren. Ze doen structureel onderzoek naar de status van digitale kinderrechten (met behulp van onze Digitale Kinderrechten Check).

Voor de gemeente is de Desk ook de plek voor een Digitale Kinderrechten coördinator die op basis van een Framework samen met anderen werkt aan de verbetering van digitale kinderrechten. De Desk en ons lokale Netwerk zal ook worden ingezet om in de gemeente het Digitale Kinderrechten Festival en Awards te organiseren.

Digitale Kinderrechten Platforms

Onze stichting maakt naast fysieke tools ook gebruik van verschillende online platformen:

- digitalchildrights.org is het internationale platform voor gemeentes en organisaties
- digitalekinderrechten.nl is de Nederlandse versie
- childrightsplay.com is het internationale platform voor participatie door kinderen en jongeren
- childrightsplay.com/nl is de Nederlandse versie

Onze platforms maken het uiteindelijk mogelijk om kinderen en jongeren een gratis toegang en gemeentes en organisaties een (betaald) abonnement te geven.

Programma's

Uiteindelijk verzorgt het netwerk van de stichting Digital Child Rights verschillende programma's in gemeentes. Jongeren (18-30 jaar) krijgen hierbij een stage/bijbaan om kinderen en jongeren (10-18 jaar) bewust te maken van hun digitale rechten en om ze te laten participeren in het Digitale Kinderrechten Panel. Onze tools vergroten het bewustzijn en geven voorlichting over digitale kinderrechten en stellen kinderen en jongeren in staat om deel te nemen en hun mening te geven over de 10 Digitale Kinderrechten thema's. In elke gemeente ontwikkelen we samen met de gemeente en het maatschappelijk middenveld en de kinderen en jongeren zelf een meerjarig programma met behulp van de verschillende tools in elke fase.

Internationaal

Stichting Digital Child Rights is inmiddels vanuit Nederland ook actief in Europa en zoekt samenwerking 'on the EU Global Gateway' richting de rest van de wereld ('low development countries'). We zijn onder andere lid van de ITU Partner2Connect Digital Coalition van de Verenigde Naties, het 'Children's Participation Platform' van de Europese Unie, de adviesgroep 'Civil Society and Academia' van de 'Digital for Development (D4D) Hub' van de Europese Unie en de 'European Digital Education Hub'. Zie voor meer informatie digitalchildrights.org

Voor de Digital Agenda van de VN hebben we onze werk vertaald naar de Sustainable Development Goals:

Digital Child Rights

The Digital Child Rights **Foundation** wants to reduce inequality (**SDG 10**) in the digital environment because all children and young people have equal **digital rights**. Our **Mission** is to enable **digitally inclusive** sustainable cities and communities (**SDG 11**) for all children and young people. We leave no one behind in the digital world! Based on the partnerships for the goals (**SDG 17**), we develop with our **Network digital coalitions** with global and local public organizations in especially low development countries. To stimulate and accelerate **digital participation** of all children and young people, we generate global and local **Funds**. In the end we want no poverty (**SDG 1**) for children, young people and their families, especially girls, disabled young people and refugees.

Our **Advocacy** focusses on **digital protection** for children and young people because they need peace, justice and strong institutions (**SDG 16**) in the digital world. Everyone must be able to rely on the digital environment. To achieve our goals, we share our Child Rights **PLAY Platform** to the digital industry, innovation and infrastructure organizations (**SDG 9**). This is how we enable meaningful **digital connectivity** for all children and young people. With our participation **Panel** we give them **digital attention** because of their good health and well-being (**SDG 3**). We want adults to listen more carefully to the online problems, wishes and ideas of children and young people all over the world.

We consider gender equality (**SDG 5**) in the digital environment very important. We are located in every neighborhood with a **Desk**, where we organize our local activities on **digital empowerment**. We train children and young people, especially girls, and provide internships and freelance jobs. In our local child-centered **Programs** we work on the **digital skills** of children and young people. Thanks to the digital world, we want to stimulate decent work and economic growth (**SDG 8**) in every country. With our awareness, education and participation **Tools** we stimulate the quality of education (**SDG 4**). Our goal is to work on the **digital literacy** of children, young people and their teachers on more connected schools around the world.

Let's work together on a reliable child-friendly digital environment with opportunities for everyone!
Peter Joziassse, founder Digital Child Rights Foundation.

SDG Digital | ITU Partner2Connect

Met dank aan

Dit Digitale Kinderrechten Rapport 2024 is mede tot stand gekomen dankzij de medewerking van alle kinderen, jongeren en de diverse scholen en maatschappelijke organisaties in de gemeentes Den Haag, Hilversum, Baarn en de steun van Provincie Zuid-Holland. Onze speciale dank gaat hierbij uit naar Daniëlle Pouw (dataverwerking panel) en Bas Nieuwenhuijsen (redactie panel) voor hun bijdrage aan dit rapport. We zijn uiteraard ook heel trots op de inzet van onze jongeren-ambassadeurs Sarah ter Maat, Maryem Lhajoui, Daisy Ruhe en Joshua van Someren. Verder willen we Kevin van de Berg en Manon Blaauw (Digitale Kinderrechten SHOW #viral), Marc van Driel (Digitale Kinderrechten SHOW me), Karen Sikkema, Lotte Boekhout en Michiel van Eunen (Digitale Kinderrechten WALK “take ctrl”) en Liesbeth Nieuwkasteel en Johan Bosgra (huisstijl stichting en vormgeving Digitale Kinderrechten PLAY tools) enorm bedanken voor hun inzet voor onze stichting Digital Child Rights.

*Luister beter naar de
meningen en ervaringen
van kinderen en jongeren
over hun digitale leven.
Elke stem telt!*

Child Rights
Panel